

Маладзечна, Вілейка, Смаргонь, Ашмяны, Валожын, Мядзел, Астравец, Мінск

Рэгіянальная газета

29 жніўня 2003 года

№ 35 (436)

Выходзіць па пятніцах. Выдаецца з красавіка 1995 года

Плюс Тэлетыдзень

Навіны рэгіёну

Абрабавалі шапік

МЯДЗЕЛ. У ноч на панядзелак хтосьці залез у шапік "Белсаюздруку" ў Купе. Вядома ж, не цяга да газетаў і часопісаў прывяла яго туды: з шапіка скралі каля мільёна рублёў выручкі і тавараў на 70 тысяч. Як мяркуецца, злодзей падабраў ключ да навяснога замка дзвярэй.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Бывай, лета

АСТРАВЕЦ. Свята для школьнікаў "Да пабачэння, лета" правялі работнікі раённага Дома культуры і метадычнага цэнтра. У прагламе былі гульні, канцэрт мясцовага рок-ансамбля "КРАШ", атракцыёны. Закончылася мерапрыемства дыскатэкай.

Святлана ЦІШКО.

Новы апарат

АШМЯНЫ. Новы японскі апарат для абследавання органаў стрававання з'явіўся ў раённай бальніцы. Набыты "Фуджыном" па лініі Гродзенскага аддзела аховы здароўя і дае магчымасць праводзіць працэдуру зандзіравання стрававода, страўніка, дванаццаціперснай кішкі бязбольна.

Марына СЛІЖ.

Карову – на мяса

ВАЛОЖЫН. У ноч на 21 жніўня бясследна знікла карова з малочна-таварнай фермы "Даўбені", што ў СВК "Брылькі". Праз нейкі час рэшткі яе, галаву і нагу, знайшлі ў невялічкай пасадцы. Гэта ўсё, што пакінулі пасля сябе зладзеі-прафесіяналы, якія пусцілі жывёлу хутчэй за ўсё на мяса.

Аддзел інфармацыі "РГ".

Стане прыгажэйшай

ВІЛЕЙКА. Зрабіць свой горад чысцейшым і прыгажэйшым вырашылі віляйчане ў год навядзення парадку на зямлі. Нягледзячы на даждлівае надвор'е рабочыя ўкладваюць тратуарную плітку на цэнтральнай плошчы горада, закуплены новыя урны для смецця. Праз нейкі час яны будуць устаноўлены на вуліцах горада.

Аддзел інфармацыі "РГ"

Першыя ў рэгіёне

МАЛАДЗЕЧНА. Новыя святлафоры ўстаноўлены на скрыжаванні Віленскай і Вялікага Гасцінца прадпрыемствам «Тарнада-Вест». Ад сваіх папярэднікаў адрозніваюцца крыніцай выпраменьвання: працуюць на наборах святлодыёдаў. Яны даражэйшыя за старыя мадэлі, але больш даўгавечныя і патрабуюць менш энергіі.Такая навінка ёсць толькі ў Мінску і Гродне.

Святлана ЦІШКО.

Вайсковыя «археолагі»

ВІЛЕЙКА. Маладыя хлопцы з рыдлёўкамі – не абавязкова будатрадаўцы. Вайсковец з іголкай і марлевай павязкай на твары – не хірург.

Часовым пунктам дыслакацыі абрала поле непадалёк ад чыгуначнага прыпынку «Красны Беражок» падраздзяленне 52 асобнага спецыялізаванага пошукавага батальёна, якім кіруе старшы лейтэнант Дзмітрый Чарапов іч. Раней яно займалася пераважна пошукамі астанкаў воінаў Вялікай Айчыннай вайны і іх амуніцыі. З гэтага года даследуюць яшчэ і няўлічаныя пахаванні І сусветнай вайны, на якія ў ваенкаматах няма ніякіх дакументаў. На жаль, у Беларусі засталіся магілы салдат, пра якія ведаюць толькі жыхары навакольных вёсак, відавочцы ваенных падзей. Такімі пахаваннямі і займаецца падраздзяленне 52 батальёна. За час працы толькі каля вёскі Порса знайшлі 49 касцявых астанкаў воінаў І сусветнай, іх амуніцыю, гузікі, патроны з тупымі галоўкамі, якія ўжо зняты з узбраення. Надзвычайная знаходка — георгіеўскі крыж IV ступені з асабістым нумарам уладальніка. Па архіўных дадзеных ужо спрабуюць вызначыць імя гэтага чалавека.

"Трафеі" першай сусветнай вайны знайшлі і ў вёсцы Трапалава. Там давялося абясшкодзіць 2 небяспечныя снарады, разміраваў якія старшы лейтэнант Дзмітрый Чараповіч, дарэчы, ён адзін з усяго падраздзялення мае на гэта дазвол. Устанавілі таксама, што каля Краснага Беражка сталі тылавыя часці расійскай арміі. Усе астанкі перахавалі каля брацкіх магіл ці ў месцах, прапанаваных сельсаветам.

Праца ўскладняецца тым, што ад часоў 1914-1916 гадоў засталося вельмі мала архіваў, не кажучы ўжо пра сведкаў. Перашкаджаюць таксама і «чорныя капацелі», якія разбураюць пахаванні, робяць падкопы — шукаюць каштоўныя металы, рэліквіі, каб прадаць. Аднойчы нават спрабавалі трапіць на месца раскопак, якое ахоўваў патруль.

Але ёсць у вайскоўцаў і сапраўдныя памочнікі. Андрэй Каркотка з Вілейкі, які ўжо адслужыў у гэтым падраздзяленні і звольніўся, па-ранейшым шукае і перадае літаратуру, успаміны мясцовых жыхароў. Ён да службы ў войску скончыў гістарычны факультэт і хацеў трапіць менавіта ў спецыялізаваны пошукавы батальён. Увогуле ж амаль 30% інфармацыі аб магчымых пахаваннях даюць мясцовыя жыхары. Да іх вайскоўцы звяртаюцца з просьбай паведамляць пра неадзначаныя брацкія магілы па адрасе: 220056, г.Мінск, в/ч 28443, камандзіру часці.

Вольных хвілінак у салдат мала: раніцай да заняткаў да вечарам да адбою. У гэты час яны гуляюць у валейбол, футбол, нават могуць глядзець тэлевізар, нягледзячы на тое, што жывуць у палявых умовах. Лісты ад сяброў і сваякоў атрымліваюць у Вілейцы на галоўпаштамце. Выпісваюць газеты, у тым ліку і «Рэгіянальную», бо амаль цэлае лета базіруюцца ў Вілейскім раёне. Да службы ўжо прывыклі. Аб сваім здароўі непакояцца не больш, чым салдаты іншых вайсковых часцей. Бо перад раскопкамі ўсім робяць прышчэпкі ад сібірскай язвы, слупняку і іншых цяжкіх хваробаў.

Святлана ЦІШКО.

Малодшы сяржант Сяргей Яцына служыць у падраздзяленні 52 асобнага спецыялізаванага пошукавага батальёна.

Фота Святланы ЦІШКО.

Немцы ў Камарове

Дзесяць дзён прабыў студэнцкі валанцёрскі атрад з Германіі ў вёсцы Камарова, што на Мядзельшчыне. Нямецкая моладзь не толькі адпачывала, але і працавала.

2-я старонка

Цырульні розныя бываюць

У цырульню людзі часта ідуць за добрым настроем. Аўтару матэрыялу яго наадварот сапсавалі.

3-я старонка

Трэнер Харламаў

Сёлета ў галоўнага трэнера футбольнай каманды "Забудова" Канстанціна Харламава двайны юбілей.

8-я старонка

■ СУВЯЗІ

Немцы ў Камарове

МЯДЗЕЛ. Дзесяць дзён прабылі ў Камарове 12 студэнтаў з розных куткоў Германіі. Добраўпарадкавалі сцяжынкі ў парку, падыход да мосцікаў праз рэчку, стварылі альпійскую горку... Працавалі сур'ёзна, з 9 да 19 гадзін: хацелі больш паспець.

Выкладчыца сельскагаспадарчага ліцэя Марыя Скрыпко, якая трымала над нямецкімі студэнтамі апеку, кажа, што працавалі яны заўсёды з усмешкай і стараннем. Ды і мясцовым людзям прыклад паказалі, як неабходна арганізаваць работу, каб не было ніякіх прастояў.

А яшчэ студэнты прадэманстравалі любоў і павагу да прыроды. Не на словах, на прыкладах. Разбіралі стары хлеў, побач з якім расла бяроза. Дык не ссеклі яе, не паламалі, а выкапалі з каранямі і перанеслі ў іншае месца. Калі непадалёку пасадзілі клён – то прынеслі зямлю, у якой ён рос. І зазначылі пры гэтым, што ў выпадку, калі дрэвы не прыжывуцца (усё ж не сезон для пасадкі), то прыедуць і пасадзяць яшчэ.

У Камарове ёсць ужо куточак Германіі — гэту пякарню дапамагалі будаваць немцы. Фота з архіва Алеся ВЫСОЦКАГА.

У вольны час валанцёры пабывалі ў суседніх вёсках Занарач, Купа, на Блакітных азёрах. Спадабаліся ім драўляныя хаты, а асабліва – мясцовая прырода. Казалі, што такой дзікай, некранутай у Германіі ўжо няма. І яшчэ адзін цуд убачылі замежныя студэнты на Мядзельшчыне – буслоў. За гэтымі паважнымі, разумнымі птушкамі назіралі з задавальненнем, і не адну гадзіну.

Пасябравалі немцы і з мясцовымі жыхарамі, з якімі гулялі ў футбол, сядзелі разам ля вогнішча, дзе чуліся то нямецкія, то беларускія песні. Па заканчэнні летніка ў сваіх анкетах немцы адзначылі, што ім прыйшліся даспадобы і мясцовасць, і жыхары вёскі. Шмат хто з іх збіраецца ў Камарова і налета. Бо валанцёры ехалі ў Беларусь з надзеяй не толькі пазнаёміцца з краінай, людзьмі, але і зрабіць штосьці карыснае. Што і адбылося.

Алесь ВЫСОЦКІ.

■ РОДНАЯ МОВА

Рум? Што гэта?

Колькі жывеш — столькі новага пазнаеш. І праўда, кожны дзень жыццё падносіць нам сюрпрызы. А багатая, сакавітая беларуская мова — тым больш. Часта даводзіцца чуць незнаёмыя словы. Але наша фантазія робіць сваю справу, і узнікаюць асацыяцыі, якія часам з'яўляюцца не менш цікавымі, чым самі лексічныя значэнні слоў.

Што такое рум? "А з якой літары пішацца?" – спытала ў мяне знаёмая жанчына, якой я задала такое пытанне. І не дзіўна, бо на Валожыншчыне ёсць вёска, што носіць такую незразумелую на першы погляд назву.

Для мяне гэта сапраўды было не зразумелым, бо "Рум" гучыць неяк не па-беларуску. Адразу ўзнікае асацыяцыя з англійскім словам "room", што азначае пакой. Аднак наш слоўнік дае іншае тлумачэнне гэтага беларускага слова. Рум – гэта месца на беразе ракі, куды звозяць бярвенне для сплаву і дзе вяжуць плыты.

Вось і становіцца зразумелым, чаму вёсачка ў Валожынскім раёне, размешчаная на рацэ Іслач, называецца такім прыгожым беларускім словам — Рум.

Яўгенія МАНЦЭВІЧ.

■ СМАРГОНСКІЯ НАТАТКІ

Быў ён чалавекам слова

Усе мае ўспаміны не былі б чагосьці вартыя, каб не прыгадаў цудоўнага чалавека Сяргея Паўлавіча Кар'янскага. Ён быў кіраўніком духавога аркестра і сам добра іграў на трубе.

Мы часта спрачаліся з музыкантамі яго аркестра наконт таго, хто будзе іграць танцы ў Доме культуры альбо на адкрытай танцавальнай пляцоўцы. Як правіла, ігралі па чарзе.

Пра Сяргея Паўлавіча, зімовага рыбака, хадзілі нават легенды. Аднойчы на кар'еры ён зачапіў нешта вельмі цяжкае. Збегліся рыбакі і раяць:

— Моцна не цягні, пашырым лунку, а то выпусціш.

Ён уверх, нейкая сіла цягне да дна, а леска даволі тонкая, не на такі цэнжар.

— Адыдзіцеся, не перашкаджайце, спраўлюся і без вас, — крычаў Сяргей Паўлавіч.

Праз нейкую палову гадзіны замест рыбіны паказаўся вялікі чорны корч з дротам у выглядзе спружыны на канцы. Вось яе рыбак і адрываў ад дна. Некаторы час ён там не рыбачыў.

Прыгожы, акуратна апрануты чалавек заўсёды быў захутаны доўгім шалікам, бо часта скардзіўся, што яму нешта баліць горла.

Яго вельмі любілі і паважалі ўсе людзі, таму што ён быў вельмі патрэбны ў цяжкую хвіліну.

Аднойчы я прыбег да яго ў 12-й гадзіне, каб на 15.00 заказаць духавы аркестр на жалобнае мерапрыемства.

— Сяргей Паўлавіч, выручайце, ну, хоць у самым маленькім складзе, — сказаў я, страціўшы ўсялякую надзею.

Падумаўшы ён сказаў:

— Знайдзі мне Грышу Крэня і Івана Размысловіча. Скажы ім, што вельмі трэба. Я прасіў.

Іван Размысловіч быў выдатным барытаністам. Яго барытон проста спяваў. Шырокі дыяпазон, прыгожы тэмбр і прафесійная вібрацыя гуку вылучалі яго сярод музыкантаў. З цяжкасцю верылася, што ён – рабочы лесазавода, а не артыст сімфанічнага аркестра.

Роўна ў 15 гадзін раздаліся першыя акорды даволі вялікага аркестра. І не грошы цікавілі Сяргея Паўлавіча. Ён быў чалавекам слова і высокай культуры.

У футарале, дзе ляжала яго труба, заўсёды былі алюмініевы кубак і агарак свечкі.

Па традыцыі людзі запрашалі музыкантаў у хату памянуць нябожчыка, але тыя адмаўляліся.

І калі нешта перападала ці спецыяльна давалі нейкага першаку, каб на марозе не стыла механіка інструментаў, Сяргей Паўлавіч наліваў кроплю у свой кубак. Моўчкі грэў яго над полымем свечкі і потым выпіваў за чалавека, якога толькі што правёў у апошнюю дарогу.

Юрый ЦЕРАБУН.

■ ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

Паважайце сябе...

Браты мае родныя! Дзеці Зямлі-маткі маёй! Мушу пагаварыць з вамі аб спадчыне.

Якая ж яна ў нас багатая. Гэта і палі, на якіх зараз жаўцеюць копкі нядаўна зжатай збажыны, і лясы, дзе адчуваеш прахалоду ў летнюю спёку, замчышчы – рэшткі былых умацаванняў. Шмат іх параскідана па ўсёй нашай Беларусі. Некаторыя ўзяты пад ахову дзяржавы, а іншыя і так маўкліва нагадваюць аб колішняй магутнасці.

Надоечы прачытала артыкул пра Лоскі замак. Цудоўна расказаў пра яго гісторыю Міхаіл Філістовіч. Аўтар пазнаёміў чытачоў са шматвяковай гісторыяй ўзнікнення паселішча, расказаў пра жыццё ў гэтым населеным пункце. І тым не менш, сэрца растрывожылася. Прычынай таму, сучасны стан Лоскага помніка археалогіі. Час паказвае, што людзі перасталі шанаваць нашы святыні, забыліся на тое, што менавіта культурай чалавек і адрозніваецца ад дзікуна. Дык чаму ж тады каля замчышча ўтварылася звалка? Чаму ніхто не спыніць гэта манкурцтва, якое ў нас зараз амаль на кожным кроку? Людзі, давайце ж хоць сябе паважаць, калі не шануем нашай гісторыі.

Стаю на замчышчы... Лёгкі ветрык ледзь чутна пакалыхвае лісткі старой грушы, перашэптваецца трава. Стракочуць конікі. Гляджу за небакрай. Якая прыгажосць! Але позірк скіраваўся ўніз. Там – горы смецця, прывезенага і выкінутага ля помніка археалогіі. Ганьба!

Алена СЫМАНОВІЧ, філолаг.

■ УСПАМІНЫ

Адваявала «Трывожнае шчасце»

Калі мне было 22 гады, трапіла я на даволі высокую пасаду. Тады такім як я падчас адпачынку без цяжкасцей маглі даць пуцёўку ў санаторый. Выдзелілі і мне, у Нясвіж.

З'явілася я там у канцы лістапада, калі кароткія дні былі ахутаны туманом і дажджом. У санаторыі панавала сапраўдная абломаўшчына: моладзі не было, а інваліды і пенсіянеры, што яго засялялі, гаварылі пра хваробы ды лекі. Праўда, раніцой, калі пачынаўся дзень, баяніст Пётра хадзіў па калідоры ў 8 гадзін і будзіў нас мелодыяй да партыйнага гімна "Вставай, проклятьем заклейменный".

Быў тут і свой масавік Яша, які ўсім падабаўся, бо амаль кожны вечар арганізоўваў для нас вечары адпачынку: канцэрты мастацкай самадзейнасці і танцы пад баян. Адным вечарам праводзіліся гульні. У адной з іх трэба было з завязанымі вачыма пакруціцца вакол уласнай асі і, падышоўшы да стала, дзе ляжалі прызы, пакласці руку на жаданы прыз, і ён твой. Сярод прызоў была кніга Івана Шамякіна "Трывожнае шчасце", якую надта хацелася мне выйграць. Да жаданага прыза я дакранулася толькі мізінцам, і кнігу не далі. Праўда, усе скандзіравалі "Ей книгу!, ей книгу!". Масавік не паслухаўся. Але я не спынілася. Як толькі аб'явілі другую гульню, першая выскачыла на сярэдзіну залы. Яшчэ былі тры ўдзельнікі мужчынскага полу. Упоперак залы былі расцягнуты чатыры вяроўкі на розных узроўнях: на ўзроўні калень, і на ўзроўні паясніцы. Праз адну трэба было пераступіць і не зачапіцца нагой, пад наступную праелезці і не зачапіцца спіною.

Далі каманду, і мы пайшлі. Зала адразу ўзарвалася смехам. Я падумала, што смяюцца з мяне, бо была надта ў вузкім сарафане і на высокіх абцасах. А рогат быў таму, што нам далі пераступіць толькі першую вяроўку, астатнія ж хуценька знялі, і мы ішлі з завязанымі вачыма і ў пустым паветры рабілі розныя, можна сказаць, піруэты: хто поўз па падлозе, каб не зачапіць вяроўку спіной, хто задзіраў як мага вышэй нагу. Калі ж дайшлі да канца, далі каманду павярнуцца назад і прайсці ў адваротным напрамку. І тут мы ўсё пераблыталі. Мой сусед вырашыў, што трэба падлазіць пад вышэйшую вяроўку, якой, канешне ж, не было, а я лічыла, што трэба пераступіць. І тут... адбылося нечаканае: мой сусед стаў на карачкі, а я, задзёршы нагу, асядлала яго. У мяне ззаду апынулася яго галава, спераду рукамі я нашчупала процілеглую частку цела.

Што рабілася ў зале – не перадаць. Стаяў роў, нехта, відаць, беручыся за жывот, крычаў "Ой, ой". Да таго ж, сярод ўсяго гэтага наш баяніст іграў марш да кінафільма "Цырк" (ён усе гульні агучваў музыкай).

Тут падбег масавік, зняў мяне з майго калегі, развязаў вочы. Усім далі прызы, бо насмяшылі народ, і ніхто не зачапіў вяроўку. Я ж атрымала "Трывожнае шчасце", яшчэ і праславілася. Цяпер мяне не толькі ўсе ведалі, але з усмешкай да вушэй віталіся ў сталоўцы, на працэдурах і на вуліцы.

"Хворая" з санаторыя.

■ КНІГА СКАРГАЎ

Цырульні розныя бываюць

МАЛАДЗЕЧНА. Прывык наведваць цырульню на вуліцы Прытыцкага ў былым Доме быту. Чэргі невялікія, цэны – памяркоўныя. Вось толькі пасля апошняга візіту наўрад ці пайду туды. І іншым не буду раіць гэтага рабіць. Кліента там не вельмі паважаюць. Урэшце, гэта толькі мая думка. Магчыма, нехта не пагодзіцца са мной.

Цырульні розныя бываюць. І часта туды мы ідзем проста за добрым настроем. Фота IREX/ProMedia.

Адразу, калі падыходзіць чарга стрыгчыся, вам прапануюць заплаціць за гэта, не вызначыўшы, што і як вы збіраецеся рабіць. Няважна – будзеце затым прасіць выстрыгчы вас "пад нуль" ці зрабіць нейкую модную працаёмкую прычоску. Ну, сказалі мне тры трыста шэсцьдзесят – заплаціў. Пасля тлумачылі, што мая прычоска сапраўды мадэльная з філіроўкай (да гэтага часу не ведаю, што такое), хаця падстрыглі пад той самы "нуль", толькі з насадкай на цырульніцкую машынку, каб пару нейкіх міліметраў валасоў на галаве засталося. Ведаеце, такая прычоска, пры якой ніколі не ўспамінаеш пра расчоску. Але не гэта мяне пакрыўдзіла.

...Калі падышла мая чарга, майстар прапанавала сесці ў крэсла. Праўда, яна, магчыма, не заўважыла, што вакол было не прыбрана, і, каб дайсці да крэсла, прыйшлося б пераадольваць перашкоду з астаткаў прычосак кліентаў—папярэднікаў. Пра што і заўважыў, калі мне настойліва прапанавалі ў другі раз заняць месца. Урэшце, мне, нездагадліваму, патлумачылі, што прыбіральшчыца выйшла. На заўвагу, што, маўляў, шчотка для падлогі стаіць вось, побач, і не абавязкова чакаць прыбіральшчыцу, пачуў: У нас цырульня дзяржаўная. Гэтыя словы можна было перакласці: Адкасніся, без цябе ведаем, хто і за што ў нас адказвае.

Урэшце мая перамагла. І мяне пастрыглі. Я забыўся даўно на пах адэкалону ў цырульні, і ўжо нікалі не звяртаю ўвагі на такую дробязь, як і на меры гігіенічнай перасцярогі. Таму да гэтага неяк прэтэнзій і не было.

Толькі вось на развітанне папрасіў касавы квіток – а раптам у голаў узбрыдзе напісаць пра культуру абслугоўвання ці прэтэнзіі ўзнікнуць з нагоды няякасна выкананай работы над маёй галавой. Не змагу пацвердзіць факт наведвання цырульні. Дробязь такая – няхай квіток паляжыць у партманеце. Аказалася не так усё проста. У гэтай цырульні "Маладзечнабыту", аказваецца, ніколі і нікому квіткоў не давалі, не даюць і, я зразумеў, даваць не збіраюцца. Пасля настойлівых патрабаванняў выканаць Закон аб абароне правоў спажыўца мне аднекуль вынеслі квіток. На тры трыста шэсцьдзесят. Праўда, ён быў прабіты касай не ў той час, калі я прыйшоў (пасля 10.45), а ў 8.55. Ды хіба варта звяртаць увагу на такую дробязь? Тым больш, што мне патлумачылі: гадзіннік у касе не пераведзены – ведаеце, такі ў нас парадак – на лета стрэлкі пераводзіць назад, на зіму – уперад. Дзеля чаго касы гвалціць такімі пераводамі?

P.S. Дата ў квітку адпавядала сапраўднасці, як і ўсё, пра што я расказаў. Дарэчы, маю прычоску ў іншай цырульні, недзяржаўнай, назвалі "прычоскай спартыўнага тыпу", якой вельмі далёка да мадэльнай.

Іван КАСЯК.

■ НЯВЫДУМАНЫЯ ГІСТОРЫІ

Замежная экскурсія

Слухаю размову дзвюх дзяўчат, якія, між іншым, успамінаюць нейкую забаўную гісторыю.

— А памятаеш, як нас прынялі за экскурсантаў з-за мяжы?

— Як пра гэта забыць. Смешна атрымалася.

Я зацікавіўся той гісторыяй. Папрасіў у дзяўчат прабачэння, што пачуў іх гутарку.

Лена і Валя – колішнія выпускніцы Нарацкай (Кабыльніцкай) сярэдняй школы – ахвотна адгукнуліся на маю просьбу. Пачала Лена:

— Гады тры таму назад наш клас разам з настаўніцай Фаінай Васільеўнай Валюк накіраваўся на экскурсію ў Полацк. Перад будынкам музея наша настаўніца яшчэ раз напомніла, як весці сябе ў музеі, быць уважлівымі, запамінаць словы экскурсавода, рабіць запісы ў блакноце, набыць буклеты, бо дома давядзецца пісаць сачыненне "Мае ўражанні ад паездкі ў Полацк".

Фаіна Васільеўна палічыла патрэбным сказаць, што незадарма прыехалі сюды на экскурсію: Полацк – калыска знакамітых людзей, такіх, як Ефрасіння Полацкая, Францішак Скарына. Вучні не стаялі моўчкі, а задавалі настаўніцы пытанні, перагаворваліся паміж сабой.

— І ўся гэта гутарка, — дапаўняе сваю сяброўку Валя, — вялася на роднай мове.

Воддаль стаяла, апынуўшыся выпадкова, экскурсавод і слухала нашу размову. Не сцярпела, падышла да нашай групы, спытала:

— Вы часам не з-за мяжы? Можа, з Беласточчыны ці Вільні. Так прыгожа размаўляеце. Там, чула, у Польшчы і Літве ёсць беларускія школы. Як вам даходліва правесці экскурсію, бо мы тут радка карыстаемся той мовай, на якой размаўлялі, па-беларуску.

Вучні хорам адказалі:

— Мы недалёкія адсюль, з берагоў Нарачы. Як можаце, так і гаварыце. Зразумеем.

Экскурсавод узрадавалася. Перад ёй стаялі не "замежнікі", а свае, тутэйшыя, якія добра разумеюць славянскія мовы. З вясёлым настроем пераступілі парог музея.

Пасля расказу гэтай гісторыі мае маладыя суразмоўцы пакрочылі дадому. Мо' яшчэ ўспомняць штосьці цікавае, але не будзеш ісці і прыслухоўвацца. Непрыстойна.

Міхась ЧАРНЯЎСКІ, к.п.Нарач.

Курсы валют НБ РБ

	21.08 руб.	28.08 руб.
Долар ЗША	2085,00	2089,00
Еўра	2320,19	2269,80
Злоты	530,64	520,49
Літ	671,97	657,51
Расійскі рубель	68,78	68,74

«Вулічныя» курсы ў Маладзечне

Долар	2080/2100	2080/2100

Маладзечна
Цэны на рынку

Прадукты	Цана (руб.) 20.08	27.08
Кілбаса с/вэндж., 1 кг	12620	12500
Сасіскі, 1 кг	4150	4150
Селядзец, 1 кг	2800	2800
Рыс, 0,9 кг	800	780
Грэчка, 0,9 кг	1400	1350
Цукар, 1 кг	1310	1310
Яйкі курыныя, 1 дзес.	850	850
Алей, 1 л	2000	1950
Маянэз, 200 г	450	450
Кава «Пеле», 100 г	2200	2200
Шпроты, бляшанка 160 г	800	800
Соус там.«Мінскі», 0,5 л	800	800
Цыбуля рэпчатая, 1 кг	900	900
Капуста, 1 кг	300	250
Морква, 1 кг	600	500
Лімоны, 1 кг	1900	1900
Апельсіны, 1 кг	1950	1950
Памідоры, 1 кг	900	900
Агуркі, 1 кг	450	500
Кавуны, 1 кг	500	500
Яблыкі, 1 кг	1300	1000
Сялянскія прадукты		
Малако, 1,5 л	650	700
Смятана, 1 л	1800	2000
Масла, 1 кг	4600	4800
Тварог, 1 кг	1300	2000
Яйкі курыныя, 1 дзес.	1500	1500
Бульба, 1 вядро	3200	3000
Яблыкі, 1 кг	1000	1500
Чарніцы, 5-літр. вядро	6000	10000
Алыча, 5-літр. вядро	3500	5000
Слівы, 5-літр. вядро	8000	6000
Шыпшына, 5-літр. вядро	2500	2500

■ ПАМЯЦЬ

Заўважылі ў Чувашыі маладзечанца

Леташні год быў юбілейным для мастака Меера Аксельрода, ураджэнца Маладзечна: 100 гадоў з дня нараджэння (1902-1970). І ўсё ж увага да творчасці нашага земляка праяўляецца і зараз. У Чэбаксарах (Чувашыя) цэлы першы летні месяц доўжылася выстаўка твораў Меера Маісеевіча. Увазе гледачоў былі прадстаўлены экспанаты Чувашскага мастацкага музея. Так склалася, што ў гэтай скарбніцы творчых здабыткаў жывапісцаў, графістаў, скульптараў работы Аксельрода займаюць дастойнае месца.

Пясняр забытага і для большасці незнаёмага яўрэйскага мястэчка вядомы як ілюстратар да прозы Шолам-Алейхема і Ісаака Бабеля. У спадчыне Меера Аксельрода – цыкл кампазіцый "Гета", партрэты многіх дзеячаў культуры. Значны збор спадчыны нашага земляка захоўваецца ў Чувашскім мастацкім музеі, што і паспрыяла арганізацыі персанальнай выстаўкі.

Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

■ УСЕ ЧАТЫРЫ КОЛЫ

Слязою ўмылася раніца

ВАЛОЖЫН. За сем месяцаў бягучага года на дарогах раёна адбылося 14 аварый. За ўвесь год летась – 17. Людзі страцілі пільнасць і плацяць за бяспечнасць уласнымі жыццямі.

На Вялікдзень дзяўчаты гадаюць аб будучым лёсе і перакоўваюць праз сані. Удасца – прыедуць сваты ўвосень, не – давядзецца чакаць да наступнай вясны. Варажыў хтосьці і на гэтага маладога хлопца. Шкада толькі, што прароцтвам святочным не збыцца. Бо не прышле ён сватоў ні праз год, ні праз дзесяць. "Павянчаўшыся" з сырой зямлёй, так і застанецца ў ёй ляжаць навечна.

Сяргей і Андрэй (назавём маладых людзей так), прыехалі ў вёску Войштавічы з Маладзечна. Вядома ж, у сваякоў не сядзелася. Таму, як толькі звечарэла, рушылі на дыскатэку. Сустрэча з мясцовай моладдзю была бурнай, бо дадому вярталіся ноччу і на добрым падпітку. Праз нейкі час і без таго непаслухмяныя ногі зусім адмовіліся ісці. Хлопцы аб'явілі прывал. Сяргей улёгся спаць на абочыне дарогі, Андрэй – прама на праезнай частцы.

Раніца падкралася непрыкметна. Бойкая шаша зноў стала ажываць. Акурат у гэты час і вярталіся па ёй з танцаў дзве кампаніі на аўтамашынах.

Так выглядае аўтамашына, дастаўленая на тэрыторыю Валожынскага РАУС пасля дарожна-транспартнага здарэння. Усё гэта – вынік чалавечай бяспечнасці і няўважлівасці.

Фота Ірыны РАБУШКІ.

Вадзіцелі, відаць, расслабіліся. У такі ранні час дарога бывае хутчэй за ўсё пустая: ні сустрэчнага транспарту, ні людзей. Хвіліна ... і легкавушкі адна за адной пераехалі праз юнака, што мірна спаў на праезнай частцы.

"Хуткая" дапамога ўжо не спатрэбілася. Андрэй памёр ад цяжкай траўмы галавы прама на месцы здарэння. Галоўны сведка — сябрук, якога пабудзілі работнікі міліцыі, толькі спалохана лыпаў вачыма. Маўляў, нічога не чуў, нікога не бачыў. Відаць, салодкім быў сон пасля горкай гарэлкі, якая і прывяла да бяды.

А праз нейкі час яшчэ адзін няшчасны выпадак. У канаве дарогі, што вядзе да вёскі Будраўшчына, быў знойдзены труп 20-гадовага юнака. Па словах эксперта, смерць наступіла ад траўм, прычыненых аўтатранспартным сродкам.

Факты прыведзены не дзеля таго, каб напужаць людзей. Улічыўшы народную мудрасць, што на чужых памылках вучацца, хочацца, каб і гараджане, і вяскоўцы ўспомнілі пра Правілы дарожнага руху, парушэнне якіх прыводзіць да трагедый. Тычыцца гэта як пешаходаў, так і вадзіцеляў, якія залішне вальготна вядуць сябе на аўтатрасах. Кожнаму чамусьці здаецца, што няшчасны выпадак можа здарыцца з кім хочаце, толькі не з ім. Практыка паказвае іншае. Толькі сёлета ў Валожынскім раёне дарога забрала жыцці 5 грамадзян, 14 чалавек атрымалі цялесныя пашкоджанні рознай ступені цяжкасці. І гэта нягледзячы на растлумачальную, прафілактычную работу сярод уладальнікаў аўтамашын, пешаходаў.

Намеснік начальніка Дзяржаўтаінспекцыі Валожынскага РАУС Іван Гаспарэвіч расказвае: "На афіцыйным уліку ў раёне амаль 12 тысяч сродкаў перамяшчэння. Асаблівую трывогу выклікаюць матацыклісты, якія ў вячэрні час устройваюць на дарогах сапраўдныя гонкі. У большасці сваёй, гэта 14-17 гадовыя падлеткі, якія не маюць ні правоў на кіраванне матацыклам, ні вопыту ваджэння. Толькі з пачатку бягучага года 40 такіх "летуноў" пакараны штрафамі. А нядаўна заведзена яшчэ і крымінальная справа. Малады хлопец збіў двухколавым транспартам дзяўчыну, якая ішла з танцаў. Пры гэтым, павёў сябе далёка не па-джэнтльменску: з месца аварыі збег. Дзяўчына атрымала цяжкія цялесныя пашкоджанні і была дастаўлена ў бальніцу. А гора-матацыкліста мы знайшлі: ім аказаўся жыхар Смаргонскага раёна. Дарэчы, вёў сябе малады чалавек надзіва спакойна. Бо, прадугледзеўшы сустрэчу, зняў з матацыкла ўсе пашкоджаныя дэталі. Толькі вось абвесці супрацоўнікаў міліцыі не змог. Прыйшлося прызнацца і даць падпіску аб нявыездзе".

Трапляюць у спісы парушальнікаў і вадзіцелі аўтамашын. Чаго граху таіць, любяць "сапраўдныя" мужчыны пакатацца на дарогах горада і раёна, прыняўшы чарку-другую альбо не маючы правоў. Добра яшчэ, калі сутыкнецца такі аўтааматар з прыдарожным слупам альбо ўедзе ў чужы плот. Машыну можна аднавіць альбо, сабраўшы грошы, купіць новую. Нічога не паправіш, калі вынік такой паездкі будзе іншы – са смяротным зыходам. Таму будзьце пільнымі і асцярожнымі. Дарога памылак і пралікаў не даруе!

Марына СЛІЖ.

Ад рэдакцыі: калі матэрыял ужо быў падрыхтаваны да друку, стала вядома, што за 6 перадапошніх дзён жніўня ў раёне адбылося яшчэ 6 аварый. Адна з іх са смяротным зыходам.

■ ЧЫТАЧ ПІША

Крыўдна ...

МАЛАДЗЕЧНА. У мястэчку Радашкавічы па вуліцы Зарэчная, 16 на доме прыбіта чырвоная зорачка. Тут жывуць ветэран вайны і працы Уладзімір Барэйка і яго жонка Рэгіна, вязень фашысцкага канцлагера. Людзі шаноўныя, сціплыя, паважаныя ў пасёлку.

Для іх праца — як сонца ўзыход. Хоць нямоглыя, але ўсё яшчэ тупаюць, даглядаюць свой гарод, сад, акультурваюць сялібу. Паважаюць чысціню, прыроду, а хата, дзе жывуць Барэйкі, дык і наогул патанае ў зяляніне сада.

Дарога, што ўецца ля іх сялібы, была раней разбіта машынамі, уся на ямах. Непралазная гразь год ад году пашыралася, адваёўваючы сабе ўсё новыя і новыя тэрыторыі. Руплівы гаспадар вырашыў утаймаваць балота. Наняў машыну, завёз пясок-чарназём, пасеяў траву, і праз нейкі час на месцы ям утварыўся зялёны дыван. Больш таго, ён пільна сачыў за кінутай зямлёй, стараўся, каб нідзе не было бур'яну, і заўсёды абкошваў яго не толькі ў свaім двары, але і на нічыйнай зямлі, ля дарогі.

З гадамі сад, які так клапатліва даглядаюць Барэйкі, вырас. Яблыні, вішні, алыча развешвалі свае галіны аж за плот. Вось і вырашылі ветэраны, каб уратаваць дрэвы ад шматлікіх "турыстаў", якія часта ламалі сучча, аднесці крыху свой плот. Чужой зямлі не захапілі, аднак каморнік з'явіўся ўласнай асобай і тут жа загадала не ставіць новы плот, а галіны дрэў, што звісаюць, абрэзаць! Нямоглы ветэран быў абураны такой непавагай, спрабаваў угаманіць каморніка, растлумачыць, што не парушае зямельнага закона. Непрымірымая, яна не паддалася ўгаворам. Больш таго, прыгразіла штрафам.

Барэйкі былі прыніжаны паводзінамі прадстаўніцы мясцовай улады. Хворыя людзі хапаліся за сэрцы, не маглі ноччу заснуць. Дзеля той праўды старшыня гарпассавета, якога паклікала гаспадыня, вырашыў пытанне станоўча. Ды гамонка ідзе не пра гэта, а пра тое, хто даў права землямеру гаварыць ад імя высокага мясцовага начальства, зневажаць сталага веку людзей.

Дарэчы, пра прывілеі для іх, маецца на ўвазе паліва, таксама забываюцца. І ў гэтым той жа Уладзімір Барэйка не раз пераканаўся. Таму і хочацца ведаць думку адміністрацыі раёна аб сацыяльнай абароне ветэранаў вайны і працы ў мястэчку Радашкавічы.

Сымон БЕЛЫ.

■ НЯВЫДУМАНЫЯ ГІСТОРЫІ

Разумныя істоты

Удзельнікам дарожнага руху можа быць кожны. Асобна стаіць гужавы транспарт. Кожны гаспадар, які меў дачыненне да коней, адзначае іх кемлівасць у пытаннях руху. Напрыклад, крыху падпітага гаспадара конь давязе дахаты. Ці, з'ездзіўшы адзін раз па дровы, конь паўторыць шлях.

Кабыла маіх знаёмых заўсёды спыняецца перад знакам "Стоп". Гэта заўважылі досыць выпадкова. Праязджалі адно і тое перакрыжаванне. Конь спыняўся. Пасля паехалі ў больш далёкую дарогу, і перад гэтым знакам конь увесь час спыняўся. Не ў прыклад некаторым удзельнікам дарожнага руху.

Каб ад мяне залежала, увядзенне новых правілаў я зрабіў бы больш галосным. Хаця б таму, што кіроўцы для пачатку павінны іх прачытаць. А кемлівыя гаспадары будуць адпаведным чынам перавучваць коней. Каб выканаць асноўнае правіла кіравання любым транспартам: не перашкаджаць.

Алесь РАЛАВЕЦ.

Куды паехалі грыбы?

Грыбнікі выстройваюцца ў чаргу, каб здаць свае лісічкі прыезджым бізнесменам. Фота Святланы ЦІШКО.

МАЛАДЗЕЧНА. У адным з двароў горада кожны базарны і перадбазарны дзень з'яўляецца мікрааўтобус. Да яго з боку рынку тонкай стужкай цягнуцца людзі з вёдрамі і торбачкамі, поўнымі грыбоў, каб здаць тавар. Чаму гэта робяць не на рынку, а па завуголлях? Ідзём у разведку!

Калі нарыхтоўшчыкі не афішуюць сваю дзейнасць, значыць у іх ёсць прычына для таямнічасці. Таму я і не ішла ў атаку з фотаапаратам напераве, а доўга кружыла вакол імправізаванага гандлёвага пункта. Метраў за 10-15 да яго сутыкнулася з "аб'ёмным" мужчынам някідкай знешнасці. Ён без відавочнай мэты хадзіў між будынкаў. Дзіўнае месца для прагулак, тым больш, што ішоў дождж.

Людзі моклі, чарга рухалася павольна. Аднастайнасць працэсу развітання з «упаляванымі» грыбамі парушыў мужчына на падпітку. Ён прыйшоў з цэлафанавым пакетам, у якім боўталася штук 20 лісічак, і стаў прапаноўваць усім свой тавар:

— Ну вазьміце. Чаго ж мне тут стаяць? Добрыя ж грыбочкі. І нядорага вазьму.

Але ніхто імі не зацікавіўся. Увогуле адчувалася, што людзей нешта непакоіць.

Зрабіўшы фотаздымкі з розных ракурсаў, захацела задаць некалькі пытанняў. Цікава, напрыклад, колькі даюць за кілаграм, што прыёмшчыкі будуць рабіць з таварам, адкуль грыбнікі ведаюць, дзе і каму здаваць. Раптам проста з-пад зямлі з'явіўся той "аб'ёмны" мужчына:

— А што вы тут фатаграфуеце?

— Ды вось людзей з вёдрамі, — адказваю. — Тут грыбы прымаюць? А як людзі даведваюцца, што вы тут?

— Гэта ўжо нашы праблемы. А з якіх вы органаў? Такія пытанні задаюце, нібы на допыце.

Не ведаю, можа, у дзядзькі большы досвед зносінаў з «органамі», але мне здавалася, што на допытах задаюць іншыя пытанні іншым тонам. Мірна ці не, але неяк мы з ім разышліся. Махнуўшы рукой на ўсе нявысветленыя моманты, збіраюся ўцячы ў рэдакцыю. Нечакана абурылася бабулька з чаргі:

— Жанчына, што вы тут фатаграфуеце?

— Ну вось вы тут стаіце з грыбамі. Цікава... — асуджана пачынаю тлумачыць.

— Стаім, бо маем права! — закрычала яна, нібы нехта хацеў яе адагнаць ад аўтобуса.

Спрачацца не мела сэнсу. Жанчына, відаць, баялася, што прыёмшчыкі спалохаюцца і не прымуць у яе тавар. Накіроўваюся на рынак. Грыбы прадаваў толькі адзін мужчына. Лісічкі — 1500 рублёў за паўлітровы слоік, 2000 рублёў за 5 падбярозавікаў. Астатніх прадаўцоў пераманілі хлопцы з мікрааўтобуса. Трэба меркаваць, той «шпацыроўшчык» не толькі ахоўвае ад «органаў», але і рэкламуе свой бізнес.

У 10.30 ужо нікога ў двары не было. Эмігрыравалі нашы лісічкі ў Літву. А можа, у Польшчу?

Святлана ЦІШКО.

■ ТУРЫЗМ

У Міхайлаўскае да Пушкіна

МАЛАДЗЕЧНА. Тры гады не шанцавала нам адправіцца ў паход у Міхайлаўскае. Сёлетнім летам мара здзейснілася.

У сямейнае веласіпеднае падарожжа другой катэгорыі складанасці адправіліся сем'і Бялковых, Сідаровічаў, Шынкевіч, Самсановічаў і Сяргей Чэкавы. Варта заўважыць, што ўдзельнікі паходу жывуць не толькі ў Маладзечне, але і ў Мінску, Вілейцы, Лідзе, што не перашкодзіла нам сабрацца разам і пераадолець за два тыдні 595 кіламетраў.

Маршрут актыўнай часткі паходу пачынаўся са старажытнага Полацка, да якога даехалі прыгарадным цягніком. Далей азёры Дрэтунь, Валабо, гарады Расоны і Апочка (ужо ў Расіі) і Пушкінскія горы, ад якіх да Міхайлаўскага рукой падаць – усяго 6 кіламетраў.

Не магу ўтрымацца, каб не расказаць пра цудоўнае возера Валабо, трошкі падобнае да прыбалтыйскіх дзюн. Наш юны гідролаг Улад Самсановіч замяраў тэмпературу вады ў азёрах і рэках. Яна ў першыя дні даходзіла да 19 градусаў цяпла, у той час як паветра ранiцай было ўсяго 13-14. Так што ў вадзе можна было грэцца.

Зусім нечаканай была сустрэча са знаёмым з Мінска Рыгорам Латакурскім – дырэктарам фірмы "Турлан", рыштункам якой вось ужо 15 гадоў карыстаюцца турысты клуба. Дарэчы, іх палаткі былі з намі і ў час паходу. Больш таго, прайшлі цяжкае выпрабаванне. З возера дзьмуў такі моцны вецер, што іх прыйшлося прывязваць да аўтамашын. А мы ў гэты час моклі пад дажджом...

З возера Валабо па лясной дарозе зрабілі невялікую экскурсію на курган Рагнеды каля вёскі Перавоз. З надвор'ем у гэтым паходзе нам не вельмі пашанцавала, даволі часта ішоў дождж. І перад Пушкінскімі гарамі мы ў чарговы раз вымаклі да ніткі. У Святагорскім Свята-Успенскім манастыры настаяцель айцец Макарый дазволіў нам падсілкавацца ў манастырскай трапезнай і пачаставаў чаем з батонам і варэннем. А затым была экскурсія па манастыры да магілы Аляксандра Пушкіна, пасля яе – два дні экскурсій па сядзібах Міхайлаўскага, Трыгорскага і Пятроўскага. Прагулкі па дарожках паркаў, а вечарам каля вогнішча абмен уражаннямі вельмі зблізілі нас усіх. Усе без выключэння былі задаволены экскурсіяй, якая падарыла столькі ўражанняў, цікавых сустрэч і... нягледзячы на шматлікія цяжкасці, шчаслівых хвілін. Толькі час быў збірацца дахаты. І зноў колы нашых веласіпедаў пераадольваюць кіламетры дарог. Хутка родная Беларусь, дзе яшчэ доўга будзем успамінаць падарожжа ў Міхайлаўскае да Пушкіна.

Сяргей БЯЛКОЎ.

Мікіта і Юра Самсановічы. У шасцігадовага ўдзельніка была свая пасада – дэгустатар чая, а бацька загадваў "майстэрняй" па рамонту веласіпедаў. Фота Сяргея БЯЛКОВА.

■ ГІСТАРЫЧНЫ АТЛАС РЭГІЁНУ

Івянец – гэта не толькі Дзяржынскі

Гэты гарадскі пасёлак, былы раённы цэнтр у былой Маладзечанскай вобласці, і сёння для шмат каго ўспрымаецца перш за ўсё ў пары з Ф.Э.Дзяржынскім. Сапраўды, са школьнай парты мы ведалі, што непадалёку ад Івянца ў радавым маёнтку Дзяржынава ў 1877 годзе нарадзіўся будучы "жалезны рыцар рэвалюцыі", а ў самім Івянцы існуе двухпавярховы музей Ф.Э.Дзяржынскаму, які ў савецкія часы быў рытуальным месцам наведвання шматлікіх экскурсантаў. Актыўным стваральнікам музея быў родны брат Фелікса Дзяржынскага Казімір і яго жонка Люцыя, расстраляныя ў 1943 годзе гітлераўцамі за сувязі з партызанамі.

Івянецкі касцёл і кляштар францысканцаў.

Пасля падзення камуністычнай дыктатуры і распаду СССР асоба Ф.Э.Дзяржынскага, па зразумелых прычынах, пазбавілася былога рамантычнага арэола. Але як бы хто ні адносіўся да яго цяпер, ён назаўсёды застанецца ў гісторыі. Як дваранін, Фелікс Дзяржынскі мог выбраць для сябе бесклапотнае жыццё ў еўрапейскіх сталіцах, альбо, як цяпер кажуць, "на Канарах". Але назіранне з дзяцінства за цяжкай доляй простых людзей скіравала яго жыццёвыя мэты на шлях прафесійнага рэвалюцыянера супраць самаўладдзя. А гэта 6 разоў прыводзіла яго на нары ў царскія турмы, да прысудаў на шматгадовую катаргу і вечнага прымусовага пасялення ў Енісейскай губерні. А колькі зрабіў Ф.Э.Дзяржынскі, каб накарміць, адзець і даць пуцёўку ў жыццё пасля рэвалюцыі бяздомным дзецям. Можа, у памяць аб гэтым менавіта ў Івянцы былі адкрыты даве спецыфічныя дзіцячыя ўстановы: школа-інтэрнат для дзяцей з фізічнымі недахопамі і дзіцячы касцёва-туберкулёзны санаторый. Таму, думаю, нам няма чаго саромецца за гэтага знакамітага ўраджэнца нашых краёў, даследаванне яркага жыцця якога хапіла на ўсю навуковую кар'еру былога партыйнага работніка ў Івянцы. Добра знаёмаму мне прафесару і загадчыку кафедры гісторыі ў Беларускім політэхнічным інстытуце (цяпер акадэміі) А.Ф.Хацкевічу.

І ўсё ж гісторыя Івянца не пачыналася і не заканчваецца Ф.Э.Дзяржынскім. Як і з яго не менш вядомага саратніка па рэвалюцыйнай барацьбе М.В.Фрунзе. Жыццёвыя шляхі Фрунзе таксама перасекліся з гэтым далёкім ад яго радзімы, сталіцы сучаснай Кіргізіі Бішкекам, мястэчкам. Вясной 1916 года М.В.Фрунзе (пад псеўданімам М.А.Міхайлаў) уладкаваўся вольнанаёмным у артылерыйскую часць у Івянцы, дзе распачаў падпольную рэвалюцыйную работу ў войсках Заходняга фронту, якую далей паспяхова прадоўжыў у Мінску.

Як сцвярджае першае выданне Беларускай энцыклапедыі (т.5, с.42), Івянец быў вядомы з XIV стагоддзя і належаў не каму-небудзь, а самаму вялікаму князю Вітаўту. Пазнейшыя энцыклапедычныя выданні чамусьці "падмаладзілі" гэта паселішча і адносяць яго ўпамінанне да 2-й паловы XV стагоддзя. У 1522 годзе Івянец згадваецца як мястэчка Менскага павета Вялікага княства Літоўскага і ўладанне шляхецкага роду ў ВКЛ графаў Салагубаў. У сярэдзіне XVI стагоддзя ў Івянцы дзейнічалі пратэстанцкая абшчына, кальвінскі збор, школа і нават шпіталь; у 1606 годзе з'явіўся і свой касцёл. Старт для развіцця, як бачым, зусім нядрэнны, вось толькі ў далейшым мястэчку нярэдка не шанцавала. Яно было моцна разбурана ў час вайны Расіі з Рэччу Паспалітай (1654-1667); двойчы – у 1709 і 1888 гадах – амаль ушчэнт згарала ад пажараў. І тым не менш, як птушка Фенікс, Івянец аднаўляўся і рухаў наперад. У 1702 годзе стольнік менскі Тэадор Ваньковіч – прадстаўнік роду дзяржаўных дзеячаў ВКЛ Ваньковічаў, заснаваў у Івянцы касцёл і кляштар францысканцаў (заможнага каталіцкага ордэна, які вёў актыўную місіянерскую дзейнасць, пранікаў у школы і універсітэты). Будынак кляштара, узведзены пад кіраўніцтвам мясцовага манаха А.Чаховіча на беразе р.Волма, і цяпер як помнік архітэктуры пачатку XVIII стагоддзя упрыгожвае Івянец.

У 1780 годзе ў мястэчку былі 7 вуліц, рынак, 174 двары; а праз 100 гадоў там было 288 дамоў, 35 крамаў, 2 школы, 17 ганчарных майстэрняў, 2 касцёлы, 2 пастаялыя двары, праводзіліся 2 кірмашы штогод. У 1897 годзе там налічвалася ўжо 399 двароў і 2445 жыхароў – амаль палова сучаснага насельніцтва.

З XVI стагоддзя жыхарам Івянца даспадобы прыйшоўся мірны і прыгожы ганчарны промысел, які жыве і сёння. Здаўна івянецкія майстры сталі выраблядь з гліны кухонны і сталовы посуд, а таксама паліваную кафлю з рэльефнымі раслінными і геральдычнымі выявамі. Асаблівае развіццё шматлікія "ганчаркі" атрымалі ў канцы XIX — пачатку XX стагоддзя. Вырабы івянецкіх ганчароў славіліся ва ўсёй Заходняй Беларусі, іх прадавалі ў Вільні і Варшаве. З уз'яднаннем Беларусі ганчарная справа была пастаўлена на арганізацыйную аснову. У 1939 годзе ў Івянцы была створана арцель імя Дзяржынскага, на базе якой у 1960 годзе адкрылася фабрыка мастацкай керамікі і вышыўкі, з 1979 года – завод мастацкай керамікі, які выпускае графіны, збаны, вазы, сувеніры, анімалістычную скульптуру. Калекцыі івянецкай керамікі можна сустрэць у былым Дзяржаўным музеі этнаграфіі народаў СССР у Санкт-Пецярбурзе, у Дзяржаўным мастацкім музеі Беларусі, музеі старажытнабеларускай культуры Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору АН Беларусі. З задавальненнем пішу пра ўсё гэта, бо ўжо два дзесяцігоддзі маю мінскую кватэру ўпрыгожваюць зробленыя івянецкімі мастакамі керамічныя прыгажун-зубр і гарэзлівая паўтаралітровая пляшка з рэльефнай выявай: два каларытныя беларускія мужычкі ў абдымку трымаюць па чарцы і пад надзіднымі словамі "Госцю пашана — гаспадару гонар" жадаюць нам "Няхай ліха прападзе – няхай добра будзе!".

Апошняе асаблівa можна зразумець, бо ліха на долю Івянца хапіла. Не паспелі прыстасавацца жыхары да адной улады, як прыходзіла другая. Да 1793 года – пад палякамі, потым пад рускімі, у 1917 годзе – пад бальшавікамі, у 1918 годзе – пад немцамі, у 1921-1939 – зноў пад палякамі, потым зноў Саветы. Асабліва цяжкай была — з 25 чэрвеня 1941 года да 6 ліпеня 1944 года — акупацыя нямецка-фашысцкімі захопнікамі, якія загубілі ў Івянцы 2789 чалавек. Жорсткасць гітлераўцаў узмацнялася іх бяссіллем распрацаваць з Івянецкім партызанскім злучэннем, створаным у красавіку 1943 года паводле рашэння Баранавіцкага падпольнага абкома КПБ, якім камандаваў першы сакратар Івянецкага міжраённага падпольнага камітэта КПБ Р.А.Сідарок (Дубаў). Злучэнне да восені 1943 года кантралявала івянецка-налібоцкую зону ў 2,5 тысячы кв.км, якую ўтрымлівалі 9 тысяч партызан з 5 партызанскіх брыгад. У партызанскай зоне была аднаўлена савецкая ўлада, базіраваліся Баранавіцкі абком, Валожынскі, Івянецкі, Мінскі, Стаўбцоўскі падпольныя райкомы КПБ. Да ліпеня 1944 года байцамі злучэння былі падарваны варожыя 452 вайсковыя эшалоны і 1165 аўтамашын і разбіты 202 нямецкія гарнізоны, валасныя ўправы і склады; знішчана больш за 23 тысячы і ўзята ў палон 3,5 тысячы фашыстаў. Напамінам аб тых жудасных і разам з тым геройчных часах з'яўляюцца магіла, дзе пахавана больш за 1 тысячу ахвяр фашызму, і абеліск на брацкай магіле 122 савецкім воінам і 20 партызанам на цэнтральнай плошчы Івянца.

Цяпер Івянец – былое мястэчка, цэнтр графства ў пачатку XVIII стагоддзя, гміны ў 1923 годзе, раёна – у 1940-1962 гадах – сучасны гарпасёлак у Валожынскім раёне, які жыве звычайным для такога маштабу беларускіх паселішчаў жыццём: дарослым ёсць дзе працаваць, дзецям — вучыцца, усім разам – адпачываць. Як-ніяк, побач Налібоцкая пушча з усімі дарамі прыроды, навокал – маляўнічае (да 280 м) івянецкае ўзвышша, ёсць свая рэчка, ды і да сталіцы рэспублікі ўсяго 65 км. Таму хочацца, каб спрадвечная мара "Няхай ліха прападзе, няхай добра будзе" івянецкага люду, які ўсяго нацярпеўся, дайшла, як кажуць, да бога.

Міхаіл ФІЛІСТОВІЧ,
кандыдат гістарычных навук.

■ НАРОДНАЯ ЛЕГЕНДА

Вянок багіні

Княгіня Паята наважылася здрадзіць мужу. А як жа можна было не заказаць у маладога вавода у Літвы, што гасцяваў у іх тыдзень таму! Па добрым старажытным звычаі паднесла Паята госцю кубак з мёдам. Узняла вочы на вясёлага светлавалосага юнака, ды і патанула ў яго блакітных, глыбокіх, бы азёры, вачах. І перш яе думкай было: "Як жа, мусіць, соладка, калі такі прыгажун трымае цябе ў абдымках!"

Ноччу паслала Паята сваю служанку з таемнымі словамі да маладога вавода. І прынесла тая госцеў адказ: "Праз два дні пасля майго ад'езду кідай свайго князя ды бяжы за мною ўслед. Я прыпынюся ў дарозе, пачакаю..."

Прыгожай жанчынай была Паята, ды краса любога магла звесці з розуму. Таму не сумнявалася яна: літоўскі госць стрымае слова, не схлусіць, не кіне.

У ноч уцёкаў узяла з сабой княгіня толькі двух верных воінаў. Але ў цэмры начной заблукалі яны, трапілі ў дрыгву. Ступіў крок са сцяжынкі адзін спадарожнік – ды і праваліўся ў багну разам з канём. Кінуўся яму на дапамогу другі – сам заграз. Крычала, плакала Паята, білася ў адчаі, што прагнула ненажэрная багна воінаў. А тая ўжо да княгіні падбіраецца, вунь конь яе па калені ў дрыгве...

Вялікі страх скаваў усё яе цела, крык адчаю замёр у грудзях. Зразумела жанчына: гэта няўмольна і ціха набліжаецца смерць, і не ўбачыць ёй нават, як патухнуць у небе далёкія зоры ды ўзыдзе сонца...

І раптам вочы Паяты наткнуліся на яркі сноп святла. Прамень сонца? Сярод ночы? Не, нешта зусім іншае. Праз цемру, смяротную небяспеку і жах да княгіні набліжалася вялікая чалавечая постаць, уся ў дзівосным незямным ззянні. Незвычайнай прыгажосці жанчына з прамяністым вянком на галаве ішла па дрыгве, нібы зусім яе не кранаючыся.

—Дапамажы мне! – узмалілася княгіня.

— Чым жа дапамагу табе, княгіня Паята? – адказала незнаёмая. – Хіба што вось гэтым!

Яна зняла з галавы зіхатлівы вянок і кінула пад ногі каню. У тую ж хвіліну адчула княгіня, як пад нагамі скакуна дрыгва стала цвёрдай зямлёю, і ўбачыла, што імгненна ўзышлі на зямлі той дзікія ружы. Паята саскочыла з каня і стала перад незнаёмкай на калені:

— Багіня! Ты пачула мяне! Ты ўратавала мне жыццё! Чым жа я магу аддзякаваць?

Засмяялася ў адказ багіня Лада:

— Ці бачыла ты той вянок, што быў у мяне на галаве? Гэта вянок тваёй цноты і вернасці. Да яго ў шлюбную ноч даверыла ты дакранацца руцэ свайго мужа. І я благаславіла ваша каханне. Але вось ты ўцякаеш ад сваёй сям'і з першым жа прыгажуном... Добра яшчэ, што здрадзіла ты пакуль толькі ў думках, інакш і вянок не выратаваў бы цябе, а пацягнуў у бездань. Пакарана ты дастаткова. Вяртайся да мужа. Я зраблю так, што ён даруе. Але абяцай на гэтым месцы заклаці горад. Няхай такой будзе плата за тваё выратаванне.

Як вярнулася дамоў Паята, як адбылася сустрэча яе з мужам, ці шчаслівым было далейшае жыццё – невядома. Аднак там, дзе сустрэлася ёй калісьці Лада, сапраўды ўзнікла паселішча. Яно атрымала назву Івянец. Мабыць, і сапраўды ў гонар вялікай паганскай багіні і яе цудоўнага вянка, што выратаваў Паяту.

Матэрыял да друку па старонках кнігі "Млын на сямі колах" падрыхтавала Марына СЛІЖ.

■ КОНКУРСЫ

«Тая, што нас яднае»

Раніца ў рэдакцыі была клопатная. Журы, у склад якога ўвайшло пяць супрацоўнікаў “Рэгіянальнай газеты”, падводзіла вынікі конкурсу “Збяры карцінку”.

Прызнацца, папацелі. Ды і сама задача была не з простых. Пісьмы з паметкай на конкурс прыслалі аж но 37 чалавек, якіх мы называем. Гэта маладзечанцы **С.М.Міцкевіч, Таццяна Сергіевіч, Максім і Кірыл Ждан, Яўген Жамойдзін, М.А.Мішковіч, Вольга Пераломава, Аляксандр Пакладок, Валянцін Цішко, Віктар Рамановіч Лянкевіч, Андрэй Роўны, Аляксандр Мікалаевіч Жыла, Кацярына Якубоўская, Андрэй Дзмітрыевіч Бялугін, Алеся Мядзведская, Анастасія Лужынская, Зінаіда Уладзіміраўна Анціпава, Міраіда Іванаўна Сярпейка, Эдуард Уладзіміравіч Сяргей, Валянціна Жаўняровіч, Валянціна Пятроўна Папок, Ірына Найдзіч.**

Віляйчане **А. Капцюг, Ганна Абара, Аляксандр Вярбіцкі, Ганна Іосіфаўна Кароцік, Сяргей Стрэж, Сяргей Мікалаевіч Кузняцоў, Ягор Юр'евіч Луцэнка, Наталля Прушак.**

Ашмянцы **Андрэй Войнюш, В.С.Дзервік.**

А таксама **Алеся Аноп** з Маладзечанскага раёна. **Ганна Шульга, Яўгеній Пятровіч Зямцоў, Алена Блажэвіч, Вікторыя Барысаўна Буркевіч** з Вілейскага раёна. **Юлія Скарульская** з Астравецкага раёна.

Прыемна заўважыць, што ўсе без выключэння ўдзельнікі карцінку склалі правільна. Выканалі і абавязковую ўмову – прыдумалі пад яе подпіс. Тут ужо кожны праявіў сваю фантазію. Яўген Жамойдзін з Маладзечна назваў нашага бабра “Чудзікам з “Рэгіянальнай”, Алеся Аноп, што жыве ў вёсцы Гаеўцы, – “Таленавітым бабром”, а маладзечанка Міраіда Сярпейка, мабыць, у гонар газеты, – “Рэгіёнчыкам”. Дарэчы, склала яна і верш, у якім піша:

Хто не ведае яго,
“Рэгіёнчыка” свайго.
Ён асоба творчая,
да навін ахвочая.
Прачытае, абмазгуе,
перамеле, абмяркуе.
Важна, што да хлеба
мае ў тым патрэбу.

Так выглядае бобрык на карцінцы, якую чытачы складалі на працягу лета.
Малюнак Алега ГУЛЕЦКАГА.

А Наталля Прушак з Вілейкі ў сваім лісце зазначае: “Прывітанне, рэдакцыя “РГ”, вы мяне, магчыма, памятаеце, некалі прысылала адказы на рэбусы і галаваломкі, што друкаваліся ў вашай газеце. Вось і на гэты раз вырашыла паспрабаваць свае сілы. Сабрала не толькі карцінку, але і склала верш. Звярка вашага назвала “Фома”. Але вось хто гэта, так і не вырашыла. Можа, хамячок, а мо, й бурундучок?”

Андрэй і Сяргей Войнюшы жывуць у Ашмянах. Хлопчыкі – браты. Адзін з іх перайшоў у 7 клас СШ №1, другі – у трэці. Плод калектыўнай творчасці гучыць так:

Ой, бобёр, бобёр, бобёр,
Что в газете ты прочёл.
Поделись ты новостями,
Ты победу приобрёл!

Ліст Ірыны Найдзіч прышоў у рэдакцыю 36-м па ліку. Жыхарка вуліцы Паўночнай, што ў Маладзечне, не асмелілася паспрабаваць сябе ў паэзіі, але словы не глыбока кранулі супрацоўнікаў рэдакцыі. Пад карцінкай, на якой бабёр чытае “РГ”, яна напісала:“Тая, што нас яднае!”. А ніжэй дадала: “Рэгіянальная газета” – тая, што яднае тых, хто любіць сваю мову, свой край, хто цікавіцца яго мінулым, клапоціцца аб жыцці сёння і з надзеяй глядзіць у будучае сваёй Беларусі”.

Агітуе за нашу газету і В. Дзервік з Ашмян:

Хто з газетай пасябруе,
той ужо не засумуе.
Языка хоць і не мае,
а пра ўсё апавядае.

Добрыя словы адрасаваў “РГ” Яўген Зямцоў з вёскі Мільча Вілейскага раёна. У сваім вершы ён піша:

Вот пришёл подписки час
и позвал на почту нас.
Мы к почте быстро побежали
и там чудо увидали.
Газету звери здесь читали:
стоял барсук, стоял бобёр,
Вели они неторопливый
разговор.
И спорили они весь день
до хрипоты,
Что лучше “Рэгіянальнай”
не найти!

На жаль, рэдакцыя не мае магчымасці працытаваць усе пісьмы, у якіх вы выказалі шмат добрых, цёплых слоў у адрас газеты. Усе яны ішлі ад душы. Паверце, нам было надзвычай прыемна іх чытаць, і, каб хоць неяк аддзячыць сваіх рэспандэнтаў, абяцаем кожнаму, хто даслаў нам ліст, адправіць “Сертыфікат ўдзельніка конкурсу “Збяры карцінку”.

Ну, а пераможцаў, вядома ж, чакаюць прызы. Мяркую, самы час сказаць, што першая прыступка п'едэсталу гонару дасталася Алене Блажэвіч з вёскі Журыхі Вілейскага раёна, якая напісала байку пра бабра, другое – Зінаідзе Анціпавай з Маладзечна. Трэці прыз паедзе ў Вілейку да А.Капцюг. Віншуем пераможцаў і друкуем іх работы.

I месца
Алена БЛАЖЭВІЧ, Вілейка.

Бабёр

Песня чуецца здалёк,
што гэта такое?
Гэта наш лясны звярок
пошту нясе ў поле.
Ён ідзе з паўнюткай сумкай,
ветрык дзьме спагадна,
Па палях дарога ўецца,
песня льецца складна.
Паштальён усім спявае,
цвыркунам і мушкам,
Любяць вельмі ўсе яго,
і звяры, і птушкі.
Вожык атрымаў часопіс,
бобрык — тэлеграму,
А вось коніку малому
напісала мама.
Звярок за брамай прыпыніўся
толькі на хвілінку –
Тры газеты і паштоўку
апусціў у скрынку.
Піша брат сястрычцы
меншай, шле пасылку мама,
Атрымайце, калі ласка,
вось вам тэлеграма!
А калі пачнецца дожджык
ці віхор благіх завей,
Звярок хаваецца пад плашчык
і ідзе сабе далей.
З “Рэгіянальнаю газетай”
прыходзіць ён і да мяне,
Чакаю я яго з цукеркай,
запрашаю да сябе.
Звярок акуляры пратрэ,
загляне ў вячэрняе неба,
І скажа ён важна:“Не!
Мне пошту разносіць трэба!”
Па дарозе дрэмлюць птушкі,
бавіць час малеча,
І яго ў двары апошнім
сустракае вечар.
А я прысяду ля акна,
пачну чытаць газету.
Ну, і цікавая ж яна,
пра любы дом наш гэты!
Там і Мядзел прыазёрны,
і Вілейкі любы край,
І пра лес там ёсць зялёны,
пра шумлівы шчодры гай.
Я люблю гэту газету,
дзякуй, я ўсім кажу,
Хто рабіў усю працу гэту,
я ёй вельмі даражу!
Звярок ідзе з пустою сумкай.
Ветрык дзьме спагадна.
Па палях дарога ўецца,
песня льецца складна.

II месца
Зінаіда АНЦІПАВА,
Маладзечна

Калі ты паставіў мэту
пра ўсё ведаць дасканальна,
То бяры й чытай газету,
што завуць “Рэгіянальнай”.
Пра ўсё ведаць – гэта
мэта дасягнення ідэальна,
Калі ты, чытач газеты,
што завуць “Рэгіянальнай”.

III месца
А.КАПЦЮГ, Вілейка.

Не толькі бабулі, бацькі
і дзеці,
Кожны знойдзе сваё
ў “Рэгіянальнай газеце”:
Сучаснасць, мінулае,
тэлепраграму,
Конкурсы, цэны на рынку,
калейдаскоп,
Крымінал і здарэнні,
аб'явы, рэкламу,
Сектар спорту, надвор'е
і гараскоп.

Дзякуй усім, хто даслаў нам лісты. Спадзяёмся, што вы і надалей будзеце сябраваць з газетай. І прымаць удзел не толькі ў конкурсах, але і дасылаць лісты аб жыцці ў вашым баку.

Марына СЛІЖ.

Самыя хуткія і арганізаваныя

У конкурсе «Збяры карцінку» ўдзельнічала 37 чалавек з розных населеных пунктаў нашага рэгіёну. А самым першым свой адказ прынёс Сяргей Міцкевіч з Маладзечна.

Ён прыйшоў у рэдакцыю ў панядзелак у 8 гадзін раніцы. Паколькі тэлефона ў яго не было, мы з Аксанай Кулеўніч, якая вяла конкурс, адправіліся на пошукі, балазе адрас напісаны на канверце. Аказалася, што жывуць Міцкевічы ў інтэрнаце, у якім, відаць, у гонар нашага прыходу якраз адключылі электрычнасць. Мы з Аксанай доўга хадзілі па бясконцым цёмным калідоры, навобмацак вызначалі нумары пакояў, а пасля спрабавалі пазваніць у адключаны званок. А дзверы былі незамкнёныя. Нам насустрач выйшла Галіна Міцкевіч.

– Газету купляю ў пятніцу пасля работы, – гаворыць яна. – Кіёск па дарозе, таму не забываю набыць. Больш за 7 гадоў наша сям'я сябруе з «Рэгіянальнай газетай». Муж найбольш любіць чытаць крымінал і аб'явы, дачка Таня – гараскоп, а я – экспрэс-апытанне і “Навіны рэгіёну” на першай старонцы. Убачыла, што трэба будзе збіраць кавалачкі карцінкі, адразу зацікавілася і вырашыла: буду выразаць і складваць. У пятніцу купіла нумар з апошнім кавалачкам, у суботу ўсёй сям”ёй наклеілі і прыдумалі подпіс “Каб навіны ўсе пазнаць, трэба ў пятніцу «Рэгіянальную» чытаць”. Але я няўдачлівая, ніколі нічога не выйгравала, таму ўдзельнікам запісала мужа Сяргея. Ён працуе ў службе хуткага рэагавання міліцыі. У панядзелак раніцай ехаў з дзяжурства і занёс бобрыка ў рэдакцыю. Так мы сталі першымі.

Святлана ЦІШКО.

Галіна Міцкевіч з сертыфікатам ад «РГ».
Фота Святланы ЦІШКО.

■ ПАРТРЭТ

Футбольны трэнер Харламаў

Сёлета ў Канстанціна Харламава быў паўвекавы юбілей. А яшчэ гэты год адметны для яго тым, што спаўняецца дваццаць пяць гадоў як працуе футбольным трэнерам.

Калі Канстанцін Аляксеевіч паведаў, што нарадзіўся ў Гелянове каля стадыёна, адразу падумалася, вось чаму на ўсё жыццё ён прыкіпеў да гэтага віду спорту.

А ў сям'і, між іншым, ніхто на футбол не "хварэў": ні бацькі, ні старэйшы брат. Праўда, зараз маці (ёй 81 год) імкнецца сачыць за падзеямі. На жаль, летась не стала бацькі-франтавіка (яму было 83). Яны абодва, дарэчы, у пяцідзесятых гадах працавалі ў Маладзечанскім абкоме партыі.

У Канстанціна Харламава зараз свая вялікая сям'я: жонка, трое дзяцей. Дачка Вольга (26 гадоў) скончыла БДУ і працягвае вучобу ў нямецкім Нюрнбергу. Сын Аляксей (23 гады) працуе ў "Мінскім мебельным цэнтры". Малодшая – Вікторыя – у свае 8 гадоў добра гуляе ў шахматы.

Галоўны трэнер каманды «Забудова» Канстанцін Харламаў.

Фота Юрыя КАРПІЦКАГА.

Футбаліст

Харламаў гаворыць:

"Тое, што стадыён быў побач з домам, безумоўна, паўплывала. Пастаянна быў на стадыёне, куды мяне без праблем пускаў знакаміты "дзядзька Міша". Гэта ж быў пачатак шасцідзесятых, "зорныя" часы, увесь горад ведаў Вячаслава Бёрдачкіна, Валерыя Максімава, Уладзіміра Васагана, Яўгена Катоўскага, Анатоля Шэлюха, Альберта Зайца і іншых".

Вучыўся ён у старым будынку СШ№2. Першым спартыўным інтарэсам быў настольны тэніс: хадзіў у 1964-65 гадах на заняткі да Леаніда Сталбавенкі. А з пятага класа (1965 год) прыйшла чарга футбола, трэніраваўся ў Анатоля Бераснева.

Вось што ўспомніў пра свайго выхаванца Анатоль Піліпавіч:

"Звярнуў увагу на Канстанціна, калі ён гуляў у настольны тэніс. Хуткі, рухавы. Спадабалася работа ног, што важна для футбола. Вочы вясёлыя – гэткі "жыўчык". Хутка прагрэсіраваў, стаў адным з лепшых у маёй групе, недзе праз год яго запрасілі ў зборную вобласці. Калі вучыўся ў Брэсце ў інстытуце, яго ледзь не ўзялі ў тамтэйшае "Дынама" з другой саюзнай лігі.

Што тычыцца чалавечых якасцяў – адкрыты, шчыры, добразычлівы".

У юнацкім узросце Харламаў паспеў пагуляць у Маладзечне за "Хвалю" (прадстаўляла завод "Спадарожнік") у 1968-69 гадах і за "Спартак" у 1970-ым. Потым па рэкамендацыі трэнера Уладзіміра Ганчарова (прыехаў сюды працаваць з Мінска) перайшоў у сталічны СКА. Заняў з гэтай камандай у 1974 годзе трэцяе месца ў чэмпіянаце БССР, гуляў побач з вядомымі зараз спецыялістамі Ігарам Бяловім, Уладзімірам Касакоўскім, Уладзімірам Яначкіным.

Правучыўся адзін год у тэхналагічным інстытуце. Але пасля армейскай службы стаў вучыцца ў Брэсцкім педагагічным інстытуце. Гуляў за вядомую ў рэспубліцы тамтэйшую каманду "Педінстытут" побач з Аляксандрам Разіным, Валерыем Мельнікавым, займаў з ёй чацвёртае месца ў чэмпіянаце БССР. Гульнявое амплуа – паўабаронца.

Трэнер

Працаваць пачаў у 1978 годзе (чвэрць века таму) у Маладзечанскай ДЮСШ. Дарэчы, тады дырэктарам быў Валянцін Стоічаў, потым адзін год – Уладзімір Жартун, і з 1987-га года – Анатоль Езубчык.

З першай для яго групы хлопцаў 1966-га года нараджэння выйшлі Аляксандр Гармаза, Андрэй Найдзіч, Сяргей Рысік, Аляксандр Лепеш, іншыя. Дарэчы, надзвычай цікавы атрымліваецца ланцужок пераемства пакаленняў маладзечанскіх футбольных трэнераў: Бераснеў –Харламаў – Гармаза.

У наборы 1970 г.н. займаўся Аляксандр Вяжэвіч, лепшы маладзечанскі бамбардзір за ўсе часы, мае на сваім рахунку адзін матч за нацыянальную зборную. Ён мае дачыненне да ўсіх нашых клубных поспехаў у дзевяностыя гады, выйграваў Кубак БССР-1990, Кубак СССР-1991 сярод калектываў фізкультуры, чэмпіянат БССР-1991, Кубак БССР-1991, займаў з камандай найлепшае чацвёртае месца ў чэмпіянаце краіны-1994/95, забіў 44 галы ва ўсіх турнірах сезона-1991, забіў 20 галоў у чэмпіянаце краіны-1996. Выступаў у Расіі, Ізраілі, на Кіпры, а таксама ў беларускіх "Дынама" (Мінск), "Белшына" (у яе чэмпіёнскім сезоне-2001), "Тарпеда-СКА", а зараз далучыўся да свайго трэнера ў "Забудове".

Таксама ў гэтым наборы быў Валянцін Гружэўскі і іншыя. На юнацкіх спаборніцтвах "Крыштальны мяч" ў 1987 годзе разам з хлопцамі Анатоля Бераснева 1969 г.н. (напрыклад, Мікалай Абрамовіч, Сяргей Ляшчынскі) яны занялі другое месца ў падгрупе, саступіўшы толькі будучаму пераможцу – мінскаму "Дынама".

Група 1973 г.н. – гэта Аляксандр Мялюк, Дзмітрый Касцюкевіч, Вячаслаў Ваўчок, Дзмітрый Капленка, Дзмітрый Шэк і астатнія. І яны былі другімі ў падгрупе "Крыштальнага мяча" (1991 год), таксама саступіўшы толькі будучаму трыумфатару – мінскай "Рыгондзе". Ездзілі тады ў Германію ў Эслінген на юнацкі футбольны фестываль, дзе занялі першае месца, апярэдзіўшы мясцовыя каманды і югаслаўскіх гасцей, пасля чаго, дарэчы, нашых перасталі туды запрашаць.

Многага дабіліся выхаванцы Харламава і ў пазафутбольным жыцці. Віталь Крупяньноў (1966 г.н.) працуе цяпер дырэктарам вячэрняй політэхнічнай школы. Ён наш калега, у мінулым супрацоўнік "РГ". Знайшлі сябе ў журналістыцы і Юрый Калашноў (газета "Московский комсомолец") з Дзмітрыем Руселем (радыё ВА), а Алег Казлоўскі зараз мае свой бізнес у ЗША. Усе яны 1970 г.н.

Харламаў пачаў дапамагаць Сяргею Бароўскаму ў "Металургу" яшчэ ў самы бліскучы наш год – 1991-ы. А пасля ўходу таго ў нацыянальную зборную на працягу стартавых тураў чэмпіянату-1994/95 (таго самага, лепшага ў суверэнныя часы па выніку – чацвёртае месца) быў галоўным трэнерам. Пакідаў жа клуб разам з Людасам Румбуцісам восенню 1995-га.

Тут лёс зрабіў пэўны паварот, на першы план выйшла выкананне арганізатарскіх функцый. Прыняў запрашэнне з Беразінскага паляпшаць спартыўнае жыццё, бо там раней толькі адзін Леанід Лявончык (бацька Андрэя Лявончыка) стараўся. Штогод з 1996-га пачалі праводзіць папулярныя турніры па міні-футболе. Самы прадстаўнічы быў у 1999-ым, якраз перад стварэннем у горадзе міні-футбольнага клуба "Металург". Ва ўсіх пачынаннях вельмі дапамагаў кіраўнік прадпрыемства РАМАС Генадзь Гаўрыс. А каманда "Металург" з Беразінскага па вялікім футболе пры Харламаве на "вобласці" займала трэцяе (1999 год), шостае (2000) і другое (2001) месцы. Але ў гэты час ён ужо значную ўвагу надзяляў міні-футболу.

Вось як расказвае пра тыя два "бронзавыя" сезоны (1999/2000 і 2000/01), калі ў Маладзечне гуляла моцная каманда:

"На двух крэслах не пасядзіш, таму пайшоў у міні-футбольны клуб. Двойчы былі трэцімі, а павінны былі стаць першымі, бо фінансаванне было выдатнае. Мы не знайшлі агульнай мовы з галоўным трэнерам Сяргеем Сафонавым. Хаця каманда стваралася "пад мяне", а Сафонава з футбалістамі (кандыдатамі ў зборную) Гаўрыс запрасіў для ўзмацнення. З таго складу цяпер у "Забудове" гуляюць Валянцін Гружэўскі, Віталь Казяк, Аляксандр Мялюк, а Ігар Кіркіж (адзіны не мясцовы з гэтага пераліку) і Дзмітрый Янель зараз атрымалі прапанову ад міні-футбольнага клуба з Украіны. У горадзе можна мець сваю вельмі някепскую міні-футбольную каманду. Ды і такая зала на ЗМК выдатная!"

Да запрашэння мінулай восенню па ініцыятыве Альберта Дабранскага (той заўсёды клапоціцца аб справах чысцінскай каманды) у "Забудову" працаваў Харламаў і намеснікам дырэктара "Першага трубнага завода РАМАС", і бізнесам нейкі час займаўся.

А зараз ён зноў галоўны трэнер мясцовай каманды па вялікім футболе. Пра сваю справу (жыццёвы досвед і праблемы) гаворыць так:

"Век жыві – век вучыся. Пастаянна трэба расці, набываць веды. Чытаць літаратуру і канспекты (напрыклад, Сяргей Бароўскі дапамог мне набыць матэрыялы Канстанціна Бескава і Валерыя Лабаноўскага), ледзь не падглядаць трэніровачны працэс іншых спецыялістаў. Гэта як доктар, хірург: калі спынішся, то навярстаць надта складана. Патрэбна вывучаць псіхалогію. Вось у нас у "Забудове". Бачу, на трэніроўках хлопцы падрыхтаваны добра, бягуць, пасуюць, б'юць. А як выйдуць на матч – страчваюць свае якасці. Тут праблемаў шмат. Напрыклад, трэніравацца няма дзе: толькі і застаецца так ужо абрыдлая паляна пятай школы. Як там футбалістам расці ў майстэрстве? Там ураўніваюцца шансы ўсіх каманд. Узяць для прыкладу кубкавы матч з чэмпіёнам краіны БАТЭ. Дык на пятай школе яму было б складана нас перамагчы. Праўда, гэта ўжо быў бы не футбол, а нешта іншае".

Такую адзнаку даў свайму выхаванцу як самастойнаму спецыялісту Анатоль Бераснеў:

"25 гадоў таму вярнуўся ў родны горад і сам прыйшоў з жаданнем працаваць у ДЮСШ. Я адчуў, што з яго атрымаецца талковы трэнер. Гэта не кожнаму дадзена, хаця трэнераў і шмат. Вырас да ўзроўню вышэйшай лігі, узначальваў "Маладзечна" пасля Бароўскага. Потым жыццё неяк крутанула, займаўся іншымі справамі. Аднак старая любоў перамагла, вярнуўся ў вялікі футбол.

Я рады за яго. Дай Бог, пабольш такіх людзей".

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ ТУРЫЗМ

На Віліі сабраліся турысты–воднікі

МАЛАДЗЕЧНА. У мінулыя выхадныя прайшлі традыцыйныя спаборніцтвы па тэхніцы воднага турызму памяці турысткі Таццяны Брылевіч. Арганізатарам іх стаў гарадскі клуб "Пілігрым".

Надвор'е ледзь не за тыдзень папярэдзіла аб сваім дрэнным характары і капрызным настроі. Але аматараў турызму гэта не спалохала, і 23 жніўня на беразе Віліі каля Краснага Беражка сабралася 7 каманд па 4 чалавекі кожная (3+1), а таксама гледачы і балельшчыкі.

У першы дзень найбольшая нагрузка легла на плечы жанчын. Праграму спаборніцтваў адкрывала ралі змешаных (мужчына і жанчына) экіпажаў — хвілін 25 хуткага ходу на вёслах вакол вострава. Дадатковае заданне на веданне вузлоў успрымалася як падарунак лёсу: можна было выйсці на бераг і цэлых 5 хвілін не веславаць. Пасля абеду — слалам на каяку. Многія мужчыны, не кажучы ўжо пра жанчын, упершыню ўбачылі гэтую пластыкавую вяртлявую лодачку. Трохі не так правядзеш вяслом, яна пачынае круціцца на вадзе. Дыстанцыя складалася з чатырох «прамых» варот і адных «рэверсных», гэта значыць, іх праходзяць кармой уперад. Самымі складанымі лічыліся трэція вароты: яны знаходзіліся між паваленага дрэва і карчоў, а выходзіць з іх на чацвёртыя трэба было супраць плыні. Суддзі на дыстанцыі чакалі, што большасць дзяўчат зробіць каля трэцяй пары вешак аверкіль, перавернуцца, але такое відовішча ўстроілі якраз 2 хлопцы. На такі выпадак дзяжурылі суддзі на байдарках: яны лавілі вясло і каяк, што ганарліва бег па хвалях, пазбавіўшыся весляра. Кожнаму ўдзельніку давалася па дзве спробы. Некаторыя пасля першай абяцалі ніколі ў жыцці не садзіцца ў каяк, але, адпачыўшы, зноў бралі вясло ў рукі. Па выніках першага дня лідзіравала каманда «Мурлакатамы», якая прадстаўляла маладзечанскі цэнтр пазашкольнай работы.

На другі слаламная траса чакала мужчынскія і змешаныя экіпажы на байдарках. Гледачы, якія самі толькі што веславалі, з берага віталі апладысментамі "чыстае" праходжанне варотаў. Барацьба разгарнулася паміж камандамі «Пілігрым» маладзечанскага турклуба і «Бабуіны» краязнаўчага клуба «Ладдзя». Мужчынскія экіпажы падзялілі 1 і 2 месцы. Змешаны экіпаж «Пілігрыма» выйграў у часе, але набраў больш штрафаў, таму заняў другое месца. У выніку першымі ў агульнакамандным заліку сталі «Бабуіны», другое месца ў «Пілігрыма», трэцяе — у каманды «Міхалыч і К», капітан якой прыехаў з Асіповічаў дзеля ўдзелу ў спаборніцтвах. Кожны пераможца атрымаў карту Маладзечна і наваколля, каманда – пераходны кубак, прызёрам дасталіся суцяшальныя сувеніры.

Турыст Сяргей Сочнеў за пяць хвілін да старту.

Фота Святланы ЦІШКО.

Святлана ЦІШКО.

■ ФУТБОЛ, "СКУРАНЫ МЯЧ"

Смаргонцы ўжо прабіліся на «рэспубліку»

Па ўсёй краіне праходзяць адборачныя турніры юнацкага футбольнага турніру "Скураны мяч". Гэта так званыя спаборніцтвы "па месцы жыхарства", тут не могуць гуляць хлопцы, якія займаюцца ў спартыўных школах. Удзельнічаюць калектывы двух узростаў, 1989-90 г.н. і 1991-92 г.н.

На Гродзеншчыне формула правядзення даволі простая: у адным месцы збіраюцца ўсе каманды раёнаў. Старэйшыя сустрэліся ў Лідзе 13-15 жніўня. Смаргонскі і Астравецкі раёны сышліся ў адной групе і занялі адпаведна першае і другое месцы, а між сабою згулялі 2:1. Лепшым у сваёй групе быў і Ашмянскі раён.

На заключнай стадыі астраўчане змагаліся за пятую пазіцыю. Перамаглі Ленінскі раён Гродна 2:1 і прайгралі Лідзе па пенальці пасля нічыёй 2:2, у выніку сталі шостымі.

У паўфіналах за першае месца прадстаўнікі рэгіёну прайгралі. Смаргонцы – Ваўкавыскаму раёну 0:1, а ашмянцы – Кастрычніцкаму раёну Гродна 0:2. У матчы за трэцяе месца смаргонцы перамаглі суседзяў 2:0.

Малодшыя 21-23 жніўня з'ехаліся ў Смаргонь. Тут у адной з груп выпала гуляць ажно пяці камандам, у тым ліку усім трам прадстаўнікам рэгіёну. Гаспадары перамаглі ўсіх праціўнікаў: ашмянцаў 4:0, астраўчан 2:1, Ліду 3:0, Ваўкавыскі раён 2:0. Далей барацьбу працягвалі толькі пераможцы груп. Гаспадары ўзялі верх над Гродзенскім раёнам у паўфінале 1:0 і Слонімам у фінале 4:1.

Такім чынам каманда стала лепшай у вобласці і цяпер паедзе на рэспубліканскі турнір у Новалукомль 11-14 верасня. Займаюцца з хлопцамі Уладзімір Беніцэвіч і Уладзімір Страшынскі. Са складу можна адзначыць Сяргея Камінскага і Юрыя Марціновіча. Дарэчы, каманду ўрачыста віншавалі ў перапынку матча першай лігі паміж "Смаргонню" і МТЗ-РІПА.

На Міншчыне яшчэ напачатку лета прайшлі папярэднія матчы. Па іх выніках "адсеяліся" і некаторыя прадстаўнікі рэгіёну.

19 жніўня ў Беразінскім прайшлі занальныя турніры. Сярод старэйшых сабраліся нашы тры каманды. І Вілейскі раён, і Маладзечна перамаглі Валожынскі раён адпаведна 3:1 і 3:2. У вырашальнай сустрэчы віляйчане пад кіраўніцтвам Аляксандра Вярбіцкага пераўзышлі маладзечанцаў з буйным лікам.

Сярод малодшых сустрэліся між сабой прадстаўнікі Маладзечаншчыны. "Раёншчыкі", якіх рыхтавалі Юрый Яцыновіч і Леанід Лявончык, перамаглі гараджан 4:1. Пераможцы гэтых занальных баталій атрымалі правы згуляць на абласным фінальным турніры 30-31 жніўня, які пройдзе ў нашых мясцінах на базе "Вілія".

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

Табло

■ ФУТБОЛ, ВЫНІКІ

22 жніўня. Белшына (Бабруйск, дубль) – Маладзечна-2000 (дубль) 3:0.
Галы: (55), (81), (90).

24 жніўня. Баранавічы – Забудова 0:0.
Склад: Мялюк – Байлукоў, Казяк, Ясюкевіч, Гулевіч, Сіўчык – Чарнель (Чабрыцкі,85), Смірноў (Смолік,80), Матусевіч (Грыхуцік,46), Гружэўскі (Антановіч,78) – Віжэвіч.

Хаця лідэры чэмпіянату і мелі значную гульнявую перавагу, затое чысцінцам удалося забіць гол. У контратацы вызначыўся Грыхуцік, на жаль, арбітры зафіксавалі спрэчны афсайд.

■ ФУТБОЛ, НАВІНЫ

Маладзёжная і нацыянальная зборная краіны правялі кантрольныя матчы напярэдадні верасьнёўскіх, заключных у цякучым адборачным цыкле, афіцыйных баталій.

Каманда Юрыя Пунтуса, якая яшчэ не страціла шанцы на выхад з групы, ездзіла ў Партугалію, дзе 19 жніўня саступіла сваім тамтэйшым равеснікам 0:1 (гол – 81 хвіліна). У складзе былі абодва ўраджэнцы рэгіёну: Алег Попель правёў увесь матч, а Павел Бяганскі выйшаў на замену на 66 хвіліне.

Галоўная беларуская зборная, як вядома, можа змагацца толькі за перадапошняе месца ў групе. Каманда, якую толькі што ўзначаліў Анатоль Байдачны, перамагла дома 20 жніўня моцных сапернікаў з Ірана 2:1 (галы – 9, 40; 84). Уладзімір Макоўскі пасля трох гадоў разлукі зноў апрануў майку нацыянальнай зборнай, ён выйшаў на замену на 83 хвіліне.

"Маладзечна-2000" дазаявіла грузінскага нападаючага Акакія Лабжанідзе (1982 г.н.), які ў першым крузе выступаў за "Тарпеда-Кадзіна" з першай лігі. А вось смаленскія хлопцы, у тым ліку заяўленыя за асноўную каманду Братчанка, Мальцаў і Галенка, клуб пакінулі.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

МЯДЗЕЛ. У суботу на гарадскім стадыёне ў райцэнтры прайшоў чэмпіянат раёна па футболу.

Першае месца ўпэўнена заваявала каманда УП ЖКГ "Прыазер'е" з к. п. Нарач, на другім — футбалісты Мядзельскай жыллёва-камунальнай гаспадаркі. Лепшымі гульцамі турніру сталі варатар Валерый Латочка, абаронца Яўген Садоўнікаў і нападаючы Віктар Гіль.

Алесь ВЫСОЦКІ.

■ АНОНС

30 жніўня. Днепр-ДЮСШ-1 (Рагачоў) – Смаргонь.
+3=0-0 8-1. У першым крузе 5:0 (Карасёў-2, Валовік-2, Грабаздзін) дома.

30 жніўня. 16-00. Забудова – Верас (Нясвіж).
+3=1-7 7-15. У першым крузе 0:2 на выездзе.
8 месца, 20 ачкоў – 2 месца, 40 ачкоў.

30 жніўня. 17-00. Маладзечна-2000 (дубль) – Гомель (дубль).
+0=0-5 5-18. У першым крузе 0:4 на выездзе.

31 жніўня. 17-00. Маладзечна-2000 – Гомель.
+3=5-8 7-20. У першым крузе 0:0 на выездзе.

■ ФУТБОЛ, ВЫШЭЙШАЯ ЛІГА

«Стандартнае» паражэнне

23 жніўня. 1500 гледачоў. Суддзя Знайдзінскі. Белшына (Бабруйск) – Маладзечна-2000 2:0 (1:0).

Галы: Дзенісюк (1), Ганчарык (72). Склад: Сцепановіч – Пятроўскі, Крывіцкі, Афанасевіч, Дрозд – Кадол (Лявончык,46), Альховік, Вышынскі (Хамутоўскі,72), Дараховіч, Якімчук (Мятліцкі,87) – Урублеўскі.

Працусцілі пасля розыгрышу сапернікамі стандартных сітуацый. Ужо на першай хвіліне гаспадары ўдала выкарысталі штрафны з левага фланга, і ўдарам галавой з ліній варатарскай пляцоўкі іх высокі нападаючы адкрыў лік. Да другога ўзяцця нашых варот прывёў прамы ўдар са штрафнога метраў з дваццаці пяці ў далёкую дзевятку. Яшчэ з некалькімі небяспечнымі сітуацыямі ў сваіх уладанных удала справіўся Сцепановіч.

Мелі добрыя моманты ў другім тайме нашы футбалісты. Яшчэ пры ліку 0:1 небяспечна атакаваў Якімчук, а напрыканцы матча пагражалі бабруйчанам Лявончык і Урублеўскі.

На пасляматчавай прэс-канферэнцыі галоўны трэнер маладзечанцаў Руслан Лукін заўважыў, што камандзе асаблiва не хапае вострага нападаючага. У будучыню настаўнік глядзіць з аптымізмам, бо ў хуткім часе павінны прынесці сваю карысць фізічныя нагрузкі, што яго падапечныя атрымліваюць на трэніроўках.

У складзе гаспадароў, якіх трэніруе наш даўні знаёмца Людас Румбуціс, гулялі Кабельскі і Мігас, у запасе знаходзіўся Азаронак.

23-24.08. Лакаматыў – Славія 0:1, Зорка-ВА-БДУ – Дарыда 1:0.

1.	Гомель	43
2.	Дынама (М)	39
3.	Тарпеда-СКА	39
4.	Шахцёр	37
5.	БАТЭ	30
6.	Тарпеда (Ж)	28
7.	Нафтан	22
8.	Нёман	22
9.	Днепр-Трансмаш	21
10.	Зорка-ВА-БДУ	18
11.	Дарыда	18
12.	Дынама (Б)	18
13.	Белшына	18
14.	Славія	16
15.	Лакаматыў (М)	13
16.	Маладзечна-2000	11

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ ГАРАДОШНЫ СПОРТ

Сушко на трэцім месцы

МАЛАДЗЕЧНА. Заключны пяты этап розыгрышу Кубка Еўропы прайшоў у Ніжнім Ноўгарадзе. З Беларусі зноў ездзілі толькі маладзечанцы пад эгідай каманды сталічнай вобласці. На гэты раз сумесна з лідэрам айчынных гарадкоў Генадзем Сушко адправіліся Аляксандр Карповіч і Дзмітрый Шайко, а таксама трэнер Аляксандр Кулак.

Асабістыя спаборніцтвы праходзілі па класічнай схеме. Сушко і Карповіч змагаліся за прызавыя месцы. Генадзь стаў другім з вынікам 119 бітаў. Аляксандр згуляў 123 біты, што прынесла яму чацвёртае месца – гэта найлепшае выступленне маладога спартсмена. Уладзімір Палякоў (Верхняя Пышма) з Урала і прадстаўнік гаспадароў Дзмітрый Кіяеў паказалі адпаведна 117 і 121 біты.

При падвядзенні агульнага заліку па ачках браліся на ўлік чатыры лепшыя старты. Трое маладзечанцаў трапілі ў дзесятку мацнейшых, прычым Сушко, як і летась, фінішаваў на трэцяй пазіцыі.

Маладзечанскі гарадошнік Генадзь Сушко штогод паказвае стабільныя вынікі – ён наймацнейшы ў Беларусі і трэці ў Еўропе.

1.	В. Духанін (Поўдзень)	480
2.	Бабіч (Украіна)	400
3.	Сушко	355
4.	Песцераў (Урал)	335
5.	Разлуцкі (Украіна)	275
6.	Палякоў (Урал)	270
7.	Данілаў	245
9.	Яршэвіч	210

У камандных спаборніцтвах удзельнічалі дванаццаць калектываў. Спачатку яны былі разбіты на чатыры падгрупы, прычым нашы землякі, маючы па выніках асабістага заліку другі рэйтынг, сталі ў сваёй падгрупе так званай "маткай". Перамаглі тут абодвух сапернікаў (Санкт-Пецярбург і Павлжжа-3) па 2:0. Наступным этапам быў таксама групавы турнір, і тут нашых напаткала няўдача. Саступілі па 1:2 Ніжняму Ноўгараду і Паволжжу-1. Потым у матчы за пятае месца перамаглі Паўночны Захад 2:0. А тройку прызёраў склалі Урал, Ніжні Ноўгарад і Украіна.

У агульным заліку засталіся толькі на чацвёртым месцы. У прызах аказаліся Поўдзень, Урал і Ніжні Ноўгарад.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ ФУТБОЛ, ПЕРШАЯ ЛІГА

Увагу адцягвала судзейства

24 жніўня. 3500 гледачоў. Суддзя Міхайлоўскі. Смаргонь – МТЗ-РІПА (Мінск) 0:0.

Склад: 1.Хіманыч – 4.Курак, 2.Сінічын, 3.Судзін (18.Жачко,46), 19.Трындзюк – 6.Тарасаў, 10.Карасёў, 9.Дзігілевіч (15.Кітурка,69), 8.Кукалевіч (17.Шырабокаў,62) – 7.Кухлей, 11.Валовік.

У Смаргонь завітаў надзвычай моцны па мерках першай лігі сапернік. Яго склад узмацніўся ў параўнанні з матчам першага круга, калі нашы землякі нечакана для ўсіх перамаглі на выездзе. Трактарабудаўнікоў папоўнілі прыйшоўшыя з "Маладзечна-2000" трэнеры Вячаслаў Акшаеў, Ігар Гасюта, Андрэй Любчанка і шасцёра футбалістаў. Дарэчы, на полі ў складзе гасцей балельшчыкі пабачылі вядомых па выступленні за самыя моцныя беларускія каманды Мацвейчыка, Рагожкіна, Церыхава, а ў маладзечанскім клубе раней выступалі Шалай, Мураўейнікаў, Пазняк, Маляўка, Якубоўскі. У запасе засталіся Міхайлаў і Федаровіч. Цікава, што ў асноўным складзе выйшаў 17-гадовы Асіповіч, выхаванец маладзечанскай ДЮСШ.

Матч атрымаўся вельмі напружаным, яго лёс магла вырашыць кожная трапная атака з любога боку. Больш "давілі" мінчане, напрыклад, падалі сем вуглавых супраць аднаго. У другім тайме іх двое гульцоў выйшлі на аднаго Хіманыча, але прабілі вышэй варотаў. Яшчэ ў двух выпадках наш галкіпер выратоўваў партнёраў. Смаргонцы да чужых варот падбіраліся рэдка, а здалёк білі недакладна. Аднойчы ўпаў у чужой штрафной Валовік, што выклікала шум на трыбунах.

Сустрэча ўвогуле праходзіла цікава, а вось напружанне барацьбы вылілася ў судзейскую праблему. Праца брэсцкага арбітра нікому не спадабалася: ні гаспадарам, якіх ён часта наказваў у спрэчных сітуацыях, ні гасцям, якія таксама "заявілі" на жарт.

24.08. Хімік – Граніт 0:1, Ліда – Камунальнік 5:0, Вертыкаль – Ведрыч-97 2:0, Нёман – ЗЛІН 0:1.

1.	МТЗ-РІПА	42
2.	Лакаматыў (В)	42
3.	ЗЛіН	37
4.	Граніт	36
5.	Ведрыч-97	33
6.	Смаргонь	32
7.	Ліда	32
8.	Хімік	29
9.	Камунальнік	26
10.	Тарпеда-Кадзіна	25
11.	Днепр-ДЮСШ-1	22
12.	Вертыкаль	17
13.	Нёман	17
14.	Бяроза	16
15.	Дынама-Юні	12
16.	Пінск-900	11

Мікіта ЛІСТАПАД.

ВІНШАВАНКІ

Валянціну Хацяновіч і Алеся Высоцкага з Мядзела віншуем з уступленнем у шлюб!

Сям'і жадаем шчасця й моцы,
Дзяўчат гадуйце, ды і хлапцоў -
Народзяцца прыгожыя хай дзеткі.
Шчасліва вам пражыць ўсе леткі!

Рэдакцыя «РГ».

Віншуем з днём нараджэння **Мацюшову Наталлю Васільеўну**. Жадаем сямейнага дабрабыту, здароўя, шчасця, поспехаў на працы. *Родныя.*

Віншуем **Фалей Лідзію Гаўрылаўну** з днём нараджэння. Здароўя, шчасця, сямейнага дабрабыту і доўгіх гадоў жыцця! *Родныя.*

Віншуем з днём нараджэння **Шакура Марыю Аляксандраўну**. Жадаем здароўя ад Бога, цяпла ад сонца, дабра ад людзей.

Віншую **Каранкевіч Ганну Сяргееўну** з днём нараджэння. Жадаю здароўя, поспеху, шанаваць блізкіх і рабіць дабро. *Тата.*

Віншуем з днём нараджэння **Дзіму Самаля**. Жадаем дабіцца ўсяго, аб чым ты марыш. *Сям'я Цішко.*

Дарагую суседку **Яўгенію Самаль** віншуем з днём нараджэння. Жадаем шчасця і многа грошай. *Сям'я Цішко.*

Нашу сястру і цётку **Галіну Прадко** віншуем з днём нараджэння. Здароўя Вам і дабрабыту. *Сям'я Цішко.*

Віншуем з днём нараджэння любімую і дарагую матулю **Гівойна Валянціну Іванаўну**! Жадаем здароўя, шчасця, мы цябе вельмі любім. *Віталя, Каця.*

Віншую **Сушко Алену** з днём нараджэння! З 20-годзем!!! Жадаю моцнага кахання, здароўя, добрага настрою і ўсяго найлепшага. *Каця.*

Віншую **Гатоўку Аляксандра і яго нявесту** са шлюбам. Жадаю моцнага кахання і шчаслівага сумеснага жыцця. *Эдуард.*

Кінатэатр «Радзіма»

29-31 жніўня. "Сарвігалава", ЗША, блокбастэр – у 19.00 і 21.00.

"Смокінг", ЗША, камедыйны баявік – у 15.00 (акрамя 29 жніўня) і 17.00.

(Кожную сераду ільготныя білеты на сеанс у 17.00).

Для дзяцей

30, 31 жніўня. "Момо", поўнаметражны мультфільм – у 13.00.

Працуе бар.

Тэл. для даведак: 7-15-92, 7-06-30.

■ АСТРАНОМІЯ

Такое ўбачыш толькі раз

28 жніўня адбылося найвялікшае супрацьстаянне Марса за ўсю эпоху тэлескапічных назіранняў, гэта значыць, за мінулыя 4 стагоддзі. Адлегласць да чырвонай планеты была рэкордна мінімальнай – 55,8 мільёна кіламетраў, а вуглавы дыяметр склаў каля 25 вуглавых секунд. Двойчы ў жыцці такое не ўбачыш!

Зямля і Марс з'яўляюцца касмічнымі суседзямі, прычым, як вядома, арбіта Зямлі размешчана ўнутры арбіты Марса. Паварот Марса вакол Сонца адбываецца за два зямныя гады, таму наша планета спачатку абганяе Марс і, абагнаўшы яго на круг, становіцца ў ролі даганяючага. Так яны "бегаюць" ужо некалькі мільярдаў гадоў, паступова збліжаючыся і аддаляючыся адно ад аднаго. Збліжэнні Зямлі і Марса астраномы называюць "супрацьстаяннямі". Калі Марс набліжаецца да Зямлі, яго зручней за ўсё вывучаць у тэлескоп. Напрыклад, самым знакамітым супрацьстаяннем Марса лічацца падзеі 1877 года, калі амерыканскі астраном Асаф Хол (1829-1907) адкрыў два спадарожнікі планеты: Фабас і Дэймас. Тады ж італьянскі астраном Д.Скіпарэлі адкрыў вядомыя марсіянскія "каналы".

У наш час Марс вывучаюць з дапамогай касмічных тэлескопаў і аўтаматычных міжпланетных апаратаў, але ўбачыць самому паверхню планеты, на якой, магчыма, было (а можа і ёсць) незямное жыццё, — паверце, падзея.

Прааналізаваўшы рух планеты на небе на аснове камп'ютэрнай праграмы-планетарыя Star Calc, зрабіў выснову, што выдатныя ўмовы бачнасці планеты захаваюцца да кастрычніка 2003 года. У жніўнівераснні яе магчыма будзе назіраць практычна ўсю ноч. У канцы жніўня планета з'явіцца на паўднёвым усходзе пасля дзевяці гадзін вечара ў сузор'і Вадалея. Адрозніць свяціла ад астатніх зорак будзе лёгка: планета ярчэйшая за іх і мае чырванавата-аранжавы колер. Найлепшы час назірання за ёй каля двух гадзін ночы, калі планета дасягае максімальнай вышыні над гарызонтам у паўднёвым сектары неба. Для геаграфічных каардынат горад Маладзечна – гэта прыкладна 20 градусаў. Узброіўшыся невялікім тэлескопам і скарыстаўшы дастатковае павелічэнне, можна ўбачыць паўднёвую палярную шапку Марса, а пры спрыяльных атмасферных умовах разгледзець галоўныя геаграфічныя ўтварэнні планеты: "моры", "залівы", а магчыма, некаторыя "каналы". Будуць вельмі цікавымі замалёўкі і фотаздымкі дыска планеты. Можна абысціся і невялікай глядзельнай трубой і біноклем, але для назірання прыйдзецца "нарасціць" павелічэнне. Так, з падзорнай трубы, якая мае дыяметр аб'ектыва 40 міліметраў, можна "выцягнуць" павелічэнне ў 70 разоў. Для гэтага неабходна зрабіць з кардону трубку, адзін канец якой насадзіць на акуляр трубы, а ў другі замацаваць дадатковы акуляр альбо лінзу. У якасці акуляра можна выкарыстаць кароткафокусны фотааб'ектыў ці акуляры ад мікраскопа, тэадаліта, нівеліра. Агульная даўжыня трубкі павінна быць у межах 70-140 міліметраў. Факусіроўка адбудзецца за кошт факусіровачнага вузла інструмента.

Заначу, што Марс у цяперашні час з'яўляецца самым яркім аб'ектам на начным небе пасля Месяца, а маладзік 27 жніўня стварыў спрыяльныя светлавыя ўмовы для назірання планеты. Дарэчы, для нас супрацьстаянне Марса ніякай небяспекі не ўяўляе.

Удалых назіранняў!

Іван СЯРГЕЙ, астраном-аматар, Маладзечна, тэл. 5-20-42.

Марс– чацвертая планета Сонечнай сістэмы, аддаленая ад Сонца на сярэднюю адлегласць 228 млн. км, прыкладна ўдвая меншая за Зямлю (экватарыяльны радыус 3394 км) і ў дзевяць разоў меншая па масе. Суткі роўныя 24 гадзінам 37 мінутам 23 секундам. Ёсць змена пораў года амаль як на Зямлі. Марсіянскі год доўжыцца 687 зямных сутак. Мінімальная тэмпература паверхні –140 градусаў па Цэльсіі, максімальная сягае плюс 20 градусаў.

Найлепшы час назірання за Марсам каля двух гадзін ночы, калі планета дасягае максімальнай вышыні над гарызонтам у паўднёвым сектары неба. Для геаграфічных каардынат горад Маладзечна – гэта прыкладна 20 градусаў. Узброіўшыся невялікім тэлескопам і скарыстаўшы дастатковае павелічэнне, можна ўбачыць паўднёвую палярную шапку Марса, а пры спрыяльных атмасферных умовах разгледзець галоўныя геаграфічныя ўтварэнні планеты: «моры», «залівы».

■ ІМЯНІНЫ

29 жніўня
Праваслаўныя: Дзяміда.
Каталіцкія: Сабіны, Яна.
30 жніўня
Праваслаўныя: Ульяны, Купрыяна, Мірона, Паўла, Піліпа, Яўціха.
Каталіцкія: Маргарыты, Ружы, Банонія.
31 жніўня
Праваслаўныя: Георгія, Дзяніса, Емяльяна, Івана, Іларыёна, Макара, Серапіёна.
Каталіцкія: Багдана, Марка, Раймунда.
1 верасня
Праваслаўныя: Фёклы, Агапія, Гапея, Андрэя, Цімафея.
Каталіцкія: Браніслава, Ідзія.
2 верасня
Праваслаўныя: Самуіла.
Каталіцкія: Саламона, Сцяпана, Юльяна.
3 верасня
Праваслаўныя: Васы, Абрама, Агапія, Фадзея.
Каталіцкія: Ізабелы, Рыгора, Шымана.
4 верасня
Праваслаўныя: Агафоніка, Апанаса, Зоціка.
Каталіцкія: Разаліі, Ружы.

■ ПАРАДЫ САДАВОДУ І АГАРОДНІКУ

Што і як рабіць у верасні

У першай палове месяца ўбіраюць слівы, а ў другой – грушы, яблыкі асенніх і зімовых сартоў.

Некаторыя садаводы садзяць суніцы ў жніўні, але гэта лепш за ўсё рабіць у верасні. Галоўнае, добра падрыхтаваць глебу і закончыць пасадку ў паўночных раёнах да сярэдзіны месяца, а ў паўднёвай зоне – і пазней, каб расліны маглі добра ўкараніцца да наступлення халадоў.

Па месяцавым календары спрыяльныя для пасадкі суніц дні прыпадаюць на 1, 2, 10 і 27-29 верасня; пладовых дрэў – на 12, 13 і 16-18. Чаранкі чорных парэчак лепш за ўсё пасадзіць 25, 28 ці 29 верасня. Убіраюць, дэзінфіцыруюць і ставяць у надзейнае месца падпоры.

У верасні выкопваюць на апошніх градках і падсушваюць цыбулю і часнок. Асабліва клапоцяцца аб памідорах. Калі іх яшчэ не ўбралі ў жніўні, дык стараюцца зрабіць гэта ў першыя дні верасня, пакуль начная тэмпература не апусцілася ніжэй 5 градусаў цяпла, таму што тады яны пачынаюць загніваць.

Рыхтуюцца да ўборкі і захавання буракоў, морквы і іншых караняплодаў. У буракоў караняплоды выступаюць над зямлёй і моцна трэскаюцца пад уплывам ваганняў тэмпературы. Таму іх выкопваюць першымі, затым бручку, моркву, рэпу, рэдзьку (зімовыя сарты), сельдэрэй, пятрушку і пастарнак. Бульбу ўбіраюць, калі расліны адцвітуць і ў іх пажаўцее ніжняе лісце. Скошваюць ці зжынаюць бульбоўнік і праз 7-8 дзён выкопваюць клубні.

У зімовых цяпліцах высяваюць пятрушку, высаджваюць сельдэрэй і іншыя культуры. Таму і назавём неспрыяльныя дні для сяўбы і пасадкі любой культуры – гэта 7-9, 21-23 і 26 верасня. Спрыяльныя дні для сяўбы і пасадкі: пятрушкі, сельдэрэя на зеляніну – 1, 2, 5, 6, радыскі – 14-16, 19, 20 верасня.

Лепш капаць бульбу для захоўвання 14-18, 22, 23, убіраць буракі, рэпу, рэдзьку і моркву – 14-18, 22 і 23, памідоры і агуркі – 1, 2, 5-7, 27, 28 верасня. Паліваюць і падкормліваюць расліны 1, 2, 9, 10, 19, 20, 28 і 29.

З 1 да 10 і з 27 да 30 верасня месяц расце, а з 11 да 26 — убывае.

Альбін МАКАРЭВІЧ, аграном.

■ КОНКУРСЫ

Зарабі білеты ў кіно

Шаноўныя, прывітанне! Кім бы вы ні былі ў жыцці, вам заўсёды патрэбны веды, добрая памяць, кемлівасць, уважлівасць, уменне лагічна мысліць, аналізаваць. Нашы заданні дапамогуць вам трэніраваць і развіваць гэтыя якасці. Далучайцеся да нашай "разумовай гімнастыкі"! З прапанаванымі ў мінулы раз лагічнымі задачкамі справіліся маладзечанцы Павел Трыпуцька, Ігар Сільвановіч, Павел Юркевіч, Юрый Мінец, Таццяна Ягела, Дзмітрый Пакладок, Валянціна Іванаўна Дземідовіч, Вікторыя Дудко, Юрый Юхневіч, Сяргей Баранаў, віляйчанка Галіна Бурак. Усяго 10 чалавек. А білетаў толькі 4. Таму прыйшлося круціць "рэдакцыйны лататрон". Білеты ў кіно атрымаюць Павел Трыпуцька, Юрый Юхневіч, Таццяна Ягела, Юрый Мінец. Калі ласка, заходзьце да нас у рэдакцыю за білетамі.

А вось правільныя адказы на мінулыя заданні:

І. Болей за ўсіх злавіў рыбы Дзіма. За ім ідзе Алік, потым Коля, а Лёня аказаўся самым няўдачлівым.

ІІ. Самая старэйшая – Тоня, наступная па ўзросту – Жэня, а Галя – самая малодшая.

Прапаную вам наступныя заданні:

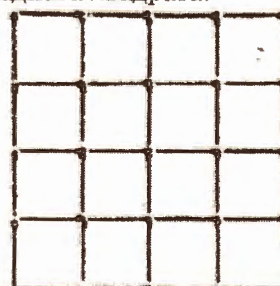
І. Заданне-жарт. На стале стаяць 6 шклянак, 3 з іх пустыя, а ў 3 наліта вада.

Зрабіце так, каб пустыя і поўныя шклянкі чаргаваліся. Браць у рукі можна толькі адну шклянку.

ІІ. Складзіце з запалак фігуру, адлюстраваную на малюнку.

У ёй можна налічыць 30 квадратаў – вялікіх і маленькіх. Патрэбна зняць 9 запалак так, каб не засталося ніводнага квадрата.

Адказы прымаюцца да аўторка (2 верасня) уключна. На кон выстаўляюцца толькі 3 білеты.

Чакаю вашых лістоў з новымі цікавымі заданнямі. Заставайцеся ў нашай кампаніі!

Падрыхтавала Аксана Кулеўніч.

ТРАНСПАРТ

ПРАДАМ

Арганізацыя прадае па безнаяўнаму разліку а/м ГАЗ-3110 «Волга», 1998 г.в., выдатны стан. Т. у Маладзечне 74002, (8-029) 6291886.

- Аўтамабілі з Германіі, нізкія цэны, пад заказ. Т. (8029) 6417853.
- Альфа Рамэо-75, 1991 г.в., 2,0 ТД, сігналізацыя, г/у, з/пад'ёмнікі, 1650 у.а. Т. (8-029) 6226658.
- Аўдзі-80, 1987 г.в., 2,0і. Т. (8-029) 7730204.
- Аўдзі-80, 1985 г.в., 1,6Б, пераходная, 1600 у.а. Т. у Вілейцы 51047.
- Аўдзі-80, 1985 г.в., 1,6 дызель, 1400 у.а., торг. Аўдзі-80, 1987-88 г.в., 1,8Б, ц/з, люк, 2200 у.а., торг, сігналізацыя. Т. у Вілейцы 58845, (8-029) 7783696.
- Аўдзі-100, 1,8Б, 1350 у.а. Т. (8-029) 6392921.
- Аўдзі-100, 1985 г.в., 2,2і, колер металік. Т. у Вілейцы 54478, 53854.
- Аўдзі-100, 1987 г.в., 1,8ГБ, 1750 у.а. Т. у Маладзечне 77879.
- Аўдзі-100, 1986 г.в., 2,0 ТД, універсал, фаркоп, 1800 у.а. Т. у Вілейцы 69297.
- БМВ-525 TDS, 1993 г.в., ёсць усё. Т. (8-029) 7739631.
- ВАЗ-2101, добры стан, 1 гаспадар. Т. у Маладзечне 52325.
- ВАЗ-2101, 1983 г.в.; кухню "Амега-2". Т. у Вілейцы 32547.
- ВАЗ-21011, на запчасткі. Т. у Вілейцы 55503.
- ВАЗ-21011, 1976 г.в., газ-бензін. Т. у Вілейцы 51324.
- ВАЗ-21013, 1984 г.в., добры стан, 700 у.а., торг. Т. у Вілейцы 55900, (8-029) 6530159.
- ВАЗ-21013, 1985 г.в., газ-бензін. Т. у Вілейцы 58100.
- ВАЗ-21013, выдатны стан, нядорага. Т. у Вілейцы 66342.
- ВАЗ-2103, 1978 г.в., бэжавы, добры стан. Т. у Вілейцы 40432.
- ВАЗ-2103, 1973 г.в., добры стан, 550 у.а., торг. Т. у Маладзечне 98061.
- ВАЗ-2105, 1990 г.в., у выдатным стане. Т. у Вілейцы 32236 (пасля 18.00).
- ВАЗ-2105, 1988 г.в., сіні. Т. у Вілейцы 33189.
- ВАЗ-21051, 1982 г.в., бэжавы, 600 у.а. Т. (8-029) 6293328.
- ВАЗ-21061, 1989 г.в., фаркоп, асобна газавая ўстаноўка. Т. у Вілейцы 54630, (8-029) 6345895.
- ВАЗ-21063, 1988 г.в. Т. у Маладзечне 61062.
- ВАЗ-21063, 1987 г.в. Т. у Вілейцы 56447.
- ВАЗ-2107, 1984 г.в., 1000 у.а. Т. у Маладзечне 39176.
- ВАЗ-21074, 1994 г.в. Т. у Мядзеле 42615.
- ВАЗ-2108, 1987 г.в., у выдатным стане, цана дагаворная. Т. у Вілейцы 45493.
- Вольву-740, 1987 г.в., 2,4Д; ФВ Пасат, 1987 г.в., 1,6Д; ВАЗ-21061, 1993 г.в., у добрым стане. Т. (8-029) 6223589.
- Вольву-740, 1987 г.в., газ-бензін, сігналізацыя, 1800 у.а., торг. Т. (8-029) 6853003.
- ГАЗ-51 + запчасткі, Т-150К + плуг, культыватар. Т. у Смаргоні 92389.
- ГАЗ-66, дызель, тэнт, 1000 у.а., торг. Т. у Валожыне 58819, (8-029) 6958819.
- ГАЗель тэнт, 1997 г.в., газ-бензін. Т. у Маладзечне 96027.
- Гольф-2, 1987 г.в., 1,3Б, 3-дзверны. Т. у Маладзечне 71297.
- МАЗ-54322 + п/прычэп. Т. у Маладзечне 77131, (8-029) 6877131.
- Мазду-626Д, 1986 г.в., добры стан. Т. у Маладзечне 98116.
- Мазду-626, 1986-87 г.в., добры стан, нядорага. Т. у Астраўцы 22489.
- Мазду-626, 1983 г.в., 2,0Б, 900 у.а. Міцубісі Галант, 1992 г.в., 1,8і. Т. у Валожыне 43335.
- Мазду-626, 1987 г.в., 2,0Б, 1050 у.а.; м/а ФВ Т-2, 1984 г.в., 1,6Д, 1750 у.а. Т. у Маладзечне 37000.
- Масквіч ІЖ-2715 "Каблук", у добрым стане. Т. у Смаргоні 21958.
- Масквіч-2140, добры стан, не гнілы, шмат новага, торг. Т. (8-029) 7749886.
- Масквіч-2140, 1986 г.в., на хаду. Т. у Вілейцы 33103.
- Мерседэс-124/200D, 1986 г.в., цёмна-зялёны, ц/з, г/у, сігналізацыя, выдатны стан, 4000 у.а. Т. у Валожыне 52404 (пасля 18.00), в. Ракаў.
- Мерседэс-200 дызель, кузаў 123, 1985 г.в., 1900 у.а. Т. у Маладзечне 91178.
- Мерседэс-240 Д, 1981 г.в., 1350 у.а. ПК 6,30х1,50. Т. у Маладзечне 62168.
- Нісан Прэмія міні вэн, 1986 г.в., 1,8, бензін, металік, прабег 1800. Патрабны рэмонт кузава. Т. у Маладзечне 90687 (пасля 20.00).
- Нісан Прэм'еру, 1991 г.в., дызель, нядорага. Т. у Вілейцы 53525.
- Нісан Сані, 1993 г.в., аб'ём 2,0, дызель. Т. у Вілейцы 73257.
- Опель Амегу, 1989-90 г.в., 2,0і. Т. у Маладзечне 96531.
- Опель Амегу-Караван, 1991 г.в., 2,3Д, 2150 у.а. Т. у Маладзечне 96831.
- Опель Аскону, 1982 г.в., 1,6Б. Т. (8-029) 6271256.
- Опель Аскону, 1986 г.в., 1,6Д, 1350 у.а. Т. (8-029) 7743984.
- Опель Астру, 1992 г.в., 1,4Б, 3-дзверны, чырвоны, тэрмінова, танна. Опель Вектру, 1992 г.в., 1,6Б, седан, сіні металік. Т. у Маладзечне 34802, (8-029) 7741677.
- Опель Астру-Караван, 1994 г.в., 1,7 ТД, АБС, г/у, ц/з, люк. Т. у Маладзечне 75842, (8-029) 7730391.
- Опель Астру-Караван, 10.1993 г.в., В, дызель, 1,7, цёмна-сіні металік. Т. (8-029) 6520694.
- **ОПЕЛЬ КАДЭТ**, 1984 г.в., на запчасткі. Т. у Маладзечне 64754.
- Опель Кадэт, 1985 г.в., 1,6Д, лабавое шкло да ВАЗ. Т. у Маладзечне 76683.
- Опель Кадэт, 1987 г.в., 1,3, блакітны, выдатны стан. Т. (8-029) 7733835.
- Опель Кадэт, 1986 г.в., дызель, седан, светла-бардовы, выдатны стан, цана дагаворная. Т. у Маладзечне 94326, (8-029) 6478839.
- Опель Кадэт-Караван, 1989 г.в., 2,0і. Т. (8-029) 6499530.
- Опель Кадэт-Караван, 1986 г.в., 1,6Д, сігналізацыя, добры стан, 1050 у.а. Т. у Маладзечне 76204.
- Опель Рэкорд, 1983 г.в., серабрысты металік, 1,8 бензін, у добрым стане, новая гума, шмат запчастак па рухавіку і хадавы, нядорага. Т. у Вілейцы 33052, (8-029) 7767116.
- Пабеду, 1954 г.в., колер кавы, добры стан, цана дагаворная. Т. у Валожыне 58574, 58058.
- Пежо-205, 1991 г.в., 1,1, чырвоны, ц/з, сігналізацыя, у добрым стане. Т. (8-029) 7744381.
- **РАФ**, 200 у.а., торг. Т. у Маладзечне 54938.
- Рэно-9, 1,4Б. Т. у Вілейцы 58357.
- Рэно-19, 11.1994 г.в., 1,7Б, 5-дзверны, белы, з Германіі, 2600 у.а. Т. у Мядзеле 55482.
- Рэно-19, 1994 г.в., серабрысты металік, з/пакет, АВС, г/у, літыя дыскі, з/люк, 2600 у.а. Т. (8-029) 6559422.
- Рэно Нявада 21, 1986 г.в., 1,7Б, універсал, 5КПП, велюр, музыка, ц/з, сігналізацыя, добры стан, 1250 у.а., торг. Т. у Маладзечне 37965, (8029) 6606629.
- Рэно-21, 1986 г.в., 1,7Б, ц/з, з/шкло, выдатны стан. Т. у Вілейцы 32376.
- Рэно Лагуна, 1994 г.в., 4800 у.а. Т. у Вілейцы 32471.
- Сеат Ібіцу, 1991 г.в., 1,2і, шары, 1300 у.а. Т. у Маладзечне 32711.
- Сеат Малага, 1991 г.в., 1,7Д, 1300 у.а. Т. у Маладзечне 35689.
- Сеат Таледо, 1992 г.в., 1,8Б, зялёны металік, сігналізацыя, 2400 у.а., торг. Т. у Маладзечне 61447.
- Таёта Карола, 1986 г.в., 1,8Д, 5-дзверная, добры стан, нядорага. Т. у Валожыне 55846, (8-029) 6658632.
- ФВ Гольф-2, 1986 г.в., 1,3 см³, бензін, 5-дзверны, ТО-04, страхоўка, сіні, выдатны стан, 1550 у.а., торг, тэрмінова. Т. у Мядзеле 54989 (з 21.00).
- ФВ Гольф, 1991 г.в., 1,3 мона, люк, 5-дзверны, рыкаро, новая гума, сіні, 5 КПП, 2000 у.а., торг. Т. (8-029) 6561713, (8-029) 6219571.
- ФВ Джэту, 1984 г.в., 1,6Д. Т. у Маладзечне 62353, (8-029) 6380576, (8-029) 6695446.
- ФВ Пасат Б-3, Мерседэс-830, ГАЗ 45-02, дом-дачу, гараж, электрапліту б/у. Т. у Маладзечне 30178, (8-029) 6561592.
- ФВ Пасат, 1992 г.в., ТД-1,9, чорны, 2800 у.а. Т. у Маладзечне 71008, 60868.
- ФВ Пасат, 1993 г.в., ТД. Т. (8-029) 6362963.
- ФВ Пасат, 1990 г.в., 1,8Б, серы металік, ц/з, з/шкло, з/люк, круіз-кантроль, карэктар фар, дугі, шторка, фаркоп, добры стан, 3200 у.а., торг. Т. у Валожыне 54761.
- ФВ, 1990 г.в., 1,3Б, 2200 у.а. Т. у Валожыне 43335, 44482.
- Фіят Дукато, 1991 г.в., грузавы, ізатэрма, 2200 у.а. Т. у Маладзечне 68340, 79126.
- Форд Арыён, 1992 г.в., велюр, люк.нов. АКБ ц., аб. 1,4, расход 6л/100, колер сіні. Т. у Смаргоні 51083 (пасля 18.00).
- Форд Арыён, 1985 г.в. Звяртацца ў выхадныя дні. Вялікі Гасцінец, 90-49, у будні т. у Маладзечне 52986 (пасля 18.00).
- Форд Мандэо, 1994 г.в., 1,8 ТД, хэчбэк. Т. У Маладзечне 70007, 42678.
- Форд Сіеру, 12.1985 г.в., 2,0Б, 3-дзверны, 650 у.а. Т. (8-029) 7738907.
- Форд Сіеру, 1987-88 г.в., 2,0Б, седан, спойлер, ц/з, добры стан, 1500 у.а., торг. Т. у Маладзечне 62045.
- Форд Сіеру, 1992 г.в., 2,0і, 1600 у.а. Т. у Маладзечне 52574, (8-029) 6402089.
- Форд Сіеру Д, 1989 г.в., 2,3, універсал серабрысты, у добрым стане. Т. у Маладзечне 53937 (хатні), 58946 (рабочы).
- Форд Сіеру, 1989 г.в., белы, ц/з, люк, фаркоп, карбюратар, два CVH-1,8, новая гума. Т. у Маладзечне 99596.
- Форд Сіеру, 1991 г.в., рухавік "ДОНС", 2,0, газ-бензін, цэнтральны замок, сігналізацыя, 1900 у.а. Т. у Маладзечне 36110, 31933.
- Форд Сіеру, 1985 г.в., 1,6к, 3-дзверны, дзёшава. Т. у Вілейцы 55074, 53311.
- Форд Сіеру, 1989 г.в., 2,3Д, белы, 5 КПП, люк, ц/з. Т. у Вілейцы 49680.
- Форд Сіеру, 1986 г.в., 1,6Б, ТО-04. Т. у Маладзечне 31796.
- Форд Эскорд, 1991 г.в., 1,4Б, універсал, чырвоны, 1700 у.а., торг. Т. у Маладзечне 34509, (8-029) 6277856, (8-029) 6446925.
- Форд Эскорд, 1984 г.в., 1,3Б, 3-дзверны, мокры асфальт, з Германіі. Т. у Мядзеле 55889.
- Форд Эскорд, 1993 г.в., 1,6Б, 5-дзверны, белы, тэрмінова, торг. Т. у Маладзечне 99549.
- Хонду Канцэрто, 1993 г.в., 1,6і. Т. у Вілейцы 53873.
- Хундай Акцэнт, 1995 г.в., опцыі 8 месяцаў у РБ. Т. у Вілейцы 32354.
- Матацыкл "Ява-638", CD-прайгравальнік "LG-900" (музыка, відэа, караоке). Мабільны тэлефон "Simens-A35". Т. (8-029) 6671624.
- М/а Івеко Далі, 1989 г.в., 3200 у.а. Т. у Маладзечне 36001.
- М/а Ф-Транспарцір, пасажырскі, 1600 у.а. л/а Аўдзі-80, турба-дызель, з Германіі. Т. у Вілейцы 53945, (8-029) 6684169.

КУПЛЮ

- Аўдзі, ФВ Джэту, не старэй 1984 г.в. Т. у Вілейцы 33579.
- ВАЗ-2106, -2109, у любым стане. Т. (8-029) 6462185.
- Матацыкл "Мінск", новы або 1993 г. в. Т. (8-029) 6299208.
- ФВ, Аўдзі, няспраўныя, аварыйныя, да 1500 у.а. Т. у Маладзечне 37335.
- Іншамарку 1985-95 г.в., можна з дэфектамі. Т. у Маладзечне 36667.

ІНШАЕ

- Прадам запчасткі ВАЗ-21011. Т. у Вілейцы 32385.
- Прадам запчасткі да а/м Фіят Крома, 1989 г.в. Т. у Маладзечне 37807.
- Прадам запчасткі Форд Сіера, 1,6Б. Т. у Мядзеле 49667.
- Прадам прычэп-дачу, 1992 г.в., усе выгоды, 4500 у.а.; ФВ Поло, 1995 г.в., сіні металік, без прабегу, 3150 у.а. Т. у Маладзечне 74807, (8-029) 6564625.
- Прадам рухавік УАЗ, пасля капрамонту, новая паршнявая. Т. у Маладзечне 77092, (8-029) 6777092.
- Куплю НШ 32 А3, ВОМ, ГУР, рэдуктар з пускачом да Т40. Т. (8-029) 6484374.
- Куплю прычэп да а/м 2105 і прычэп да легкавога а/м. Т. у Вілейцы 64177.

НЕРУХОМАСЦЬ

ПРАДАМ

- 1-пакаёвую кватэру 31,3/18 м², у цэнтры г. Маладзечна. Другі паверх, балкон, тэлефон. Т. у Маладзечне 66565, 62657 (Зінаіда Фёдараўна).
- 2-пакаёвую кватэру ў драўляным 7-кватэрным 1-павярховым доме з цэнтральным ацяпленнем, халоднай вадой. Матэрыялы для праВядзення каналізацыі ёсць. Агульная плошча 41 м². Т. у Вілейцы 53058.
- 2-пакаёвую кватэру ў Чысці Маладзечанскага р-на (50 км ад Мінска), 3/3 панельнага 60,1/37/8,5, 2 лоджыі, тэлефон, падвал, агарод. Т. у Маладзечне 99801.
- 2-пакаёвую кватэру ў цэнтры г. Вілейка. Т. у Вілейцы 56755.
- 4-пакаёвую кватэру (5 паверх) у Вілейцы. Т. у Вілейцы 33215 (хатні), 56583 (рабочы).
- 4-пакаёвую кватэру ці памяняю на 2-пакаёвую. Т. у Вілейцы 56227.
- Гараж у кааператыве №6 каля станказавода. Т. у Маладзечне 76202, 77094.
- Гараж у ГБК-2. Т. у Вілейцы 56573.
- Дом у Маладзечне, 124,9 м², участак 25 сотак. Т. (8-029) 7222347.
- Дом у г. Вілейка. Т. у Вілейцы 58295.
- Дом у Вілейцы па вул. Стаханаўскай. Т. у Маладзечне 63717.
- Дом у в. Груздава. Т. (8-029) 7209764.
- Дом у г/п Крывічы, Мядзельскі раён, участак 1 га, складскія памяшканні 400 м², памяшканне пад магазін, лазня, 380 ВТ, рака, лес, нядорага. Т. у Мядзеле 43690.
- Дом, 2-павярховы, 117 м², газ, ацяпленне. Т. у Астраўцы 22059.
- Дом, ст. Страж, лес, сад, 0,5 га, блізка чыгунка. Т. у Маладзечне 67509.
- Дом, гаспадарчыя пабудовы, гараж, сад, участак 45 сотак, блізка чыгунка, аўтобус. Т. у Маладзечне 62521, 66277.
- Дом цагляны, 86 м², 50 сотак, у в. Канюхі (у бок Беразінскага). Т. у Маладзечне 26336.
- Дом, 6 км ад г. Маладзечна. Т. у Маладзечне 79253.
- **КВАТЭРУ Ў МАЛАДЗЕЧНЕ**. Т. у Маладзечне 31312.
- Кватэру ў катэджы, упарадкаваную, прыватызаваную, Вілейскі раён, в. Нарач. Ёсць усе камунікацыі, гаспадарчыя пабудовы, лазня, 20 сотак зямлі. Блізка дзіцячы сад, школа, мед.амбулаторыя, гандлёвы цэнтр. Т. у Вілейцы 51946.
- Кіёск гандлёвы ў раёне вул. Незалежнасці, г. Вілейка. Т. (8-029) 6155849.
- Участак у в. Лебедзева; дублёнка жаночая, новая, р. 46-48; карніз б/у; тумбачка д/відэаапаратуры. Т. у Маладзечне 66838.

КУПЛЮ

- 2-пакаёвую кватэру. Т. у Вілейцы 57365, 58434.
- 3-пакаёвую кватэру ці дом у г. Вілейка. Т. у Вілейцы 56948.

ЗДАМ

- Арганізацыя здасць у арэнду склады СТА легкавых, грузавых а/м. Т. у Маладзечне 74807, (8-029) 6564625.

НАЙМУ

- 1-пакаёвую кватэру з мэбляй і тэлефонам. Т. (8-029) 7580785.
- Жыллё у г. Маладзечна, тэрмінова, магчыма перадаплата. Т. у Маладзечне 73850, (8-029) 6379311.
- Кватэру ў цэнтры г. Маладзечна. Т. у Маладзечне 53487.
- Кватэру з мэбляй і тэлефонам. Т. у Маладзечне 54945.

ПАСЛУГІ

ДЛЯ МАЛАДЫХ

- **"МУЛЕН РУЖ"** пракат вясельнай і вячэрняй моды. Валюм у падарунак. Вяночкі, ручнікі. Ліц. №04599 Белбытсаюза да 18.10.2004 г. Т. у Маладзечне 39293, (8-029) 6339293.
- **АБУТАК ДЛЯ НЯВЕСТ** і іншы модальны абутак у ГЦ "Белы капрыз". Маладзечна, вул. Ф. Скарыны, 16, з 10.00 да 17.00. Т. (8-029) 7728556. Падлягае абавязковай сертыфікацыі. Пасв. №023112 Мінаблвыканкома ад 30.04.2002 г.
- Вясельна-вячэрні салон "Надзея". Падарунак ад салона. Ліц. №03204 БДААБАН 30.11.2001-30.11.2006. г. Маладзечна, вул. Будаўнікоў, 15а (Дом быту). Т. 67877.
- Вясельна- вячэрні **САЛОН "МІЛЭДЗІ"**. Вялікі выбар убранняў і аксесуараў. Ліц. №03576 БДААБАН 31.01.2002-31.01.2007. г. Маладзечна, вул. Буйніцкага, 30 (р-н СШ №7). Т. 77382, (8-029) 7729148.
- **ВЯСЕЛЬНЫЯ, ВЯЧЭРНІЯ** убранні. Вялікі выбар. Т. у **ВІЛЕЙЦЫ** 55513. Ліц. №04123 ад 24.04.2007 г. БелБыт.
- "Лілія" прапануе вясельныя і вячэрнія ўборы. г. Маладзечна, вул. Валынца, 9. Т. 74812, (8-029) 6418594.
- **ПРАКАТ ЗОІ ШАНАЎНЫ** прапануе вялікі выбар вясельных і вячэрніх сукенак. Сукенка для маці нявесты – бясплатна. Аксесуары для нявесты – бясплатна. Ліц. №03716 да 13.08.2004 г. Т. у Маладзечне 50825.
- **НОВЫ САЛОН "КАЦЯРЫНА"**. Усё, што неабходна для вяселля. Вясельныя і вячэрнія ўборы, касцюмы, біжутэрыя, аксесуары, кольцы на а/м і многае іншае. Маладым падарункі, вялікія скідкі. г. Маладзечна, вул. Драздовіча. Т. у Маладзечне 54587, (8-029) 6307319 з 10.00 да 19.00.

ІНШЫЯ ПАСЛУГІ

- Выраб бланкаў справаздачнасці ўсіх відаў у наяўнасці і пад заказ. Т. у Смаргоні 33132. Св-ва № 500281974 ад 05.07.2000 г. См. РВК.
- Нямецкая, англійская мовы: рэпетытарства, кантрольныя. Т. у Маладзечне 40712.
- Рамонт тэлевізараў. Т. у Маладзечне 76738. Ліц. МП РБ №1926 да 27.12.2005 г.
- Складу печку. Любая цагельная кладка. Т. у Маладзечне 73650 (Валодзя).
- **ПЛІТКА ТРАТУАРНАЯ, НАЛЕЖЫЦЬ АБАВЯЗКОВАЙ СЕРТЫФІКАЦЫІ, 12300 РУБ. ЗА 1 КВ.М. Т. У МАЛАДЗЕЧНЕ 70495, (8-029) 6514283.**
- Пракат гульнявых прыставак "Sony PS", "Sega DC", відэаплэера, электрадрылі. Усе гульні без стральбы. Дастаўка. Ліц. ББС №01796 ад 8.05.2001 г. да 8.05.2006 г. Т. у Маладзечне 39379.
- Растаўрацыя ваннаў. Т. у Вілейцы 33325, 56165.
- Устаноўка аўтасігналізацыі, устаноўка **АЎТАШКЛА**. Т. у Маладзечне 64136, (8-029) 6577697.
- Эмаліроўка ваннаў, якасць, гарантыя. Т. у Маладзечне 74093.

РОЗНАЕ

ПРАДАМ

БУД. МАТЭРЫЯЛЫ

- Дошкі для падлогі, дошкі абрэзныя, драўляныя адходы. Т. у Маладзечне 99370.
- Ліст ацынкаваны. Форма аплаты любая. Т. (8-029) 6650588.
- Трубу стальную Ф-50. Магчыма дастаўка. Т. у Маладзечне 35377 (тэлефанаваць пасля 20.00).
- Шклопакеты пластыкавыя новыя ці б/у. Нядорага. Устаноўка. Т. (8-029) 6850232.
- Блокі Г/С, цэглу, **ДРОВЫ** з дастаўкай, дошкі 17х100х1800 з елкі па 125 тыс.руб, 6 м³. Т. у Маладзечне 66534, (8-029) 6362559.

СЕЛЬГАСТЭХНІКУ

- Самаробны трактар. Вілейскі раён, в. Бубны. Т. 49711.
- Калёсы з інвентаром, сячкарню. Т. у Маладзечне 50259.
- Трактар-40 АМ + перадок + плуг + з/ч. Т. у Вілейцы 51335.
- Трактар самаробны. Т. у Вілейцы 51410.
- Т-40, капалку. Т. у Ашмянах.

БЫТАВУЮ ТЭХНІКУ

- Тэлевізар, халадзільнік, пральную машыну-аўтамат. Т. у Вілейцы 54124, (8-029) 6754124.
- Тэлевізар, пральную машыну-аўтамат, халадзільную камеру. Т. у Вілейцы 51959.
- Пыласос "Technika" (Германія), 2200 Вт, новы, 55 у.а. Т. У Маладзечне 50888 (увечары), (8-029) 6206838.
- Пральную машыну, тэлевізар, маразільнік, магнітафон, б/у. Т. у Вілейцы 58108, (8-029) 6238221.
- Пральную машыну-аўтамат, б/у, з Германіі, у выдатным стане. Т. у Вілейцы 53160, (8-029) 6239958.
- Халадзільнік-маразільнік "Мінск-Атлант", халадзільнікі "Мінск-15, 16", маразільнік "Мінск-131", каляровы тэлевізар "Гарызонт-659і" (54 см, 2000 г.), "Гарызонт-418" (51 см), газавая пліта (Брэст) 4-х канф. Усё у добрым стане, б/у. Т. у Вілейцы 57040.
- Халадзільнік "Мінск-5,15М", маразільнік "Мінск-131", прыхожую (L-1,35, H-2,40), ложак для падлетка (70х160), КТ "Гарызонт 37ctv-659, 42-510E, 51-441D", усё б/у. Т. у Вілейцы 55336.

МУЗІНСТРУМЕНТЫ

- **БАЯН. Т. У МАЛАДЗЕЧНЕ 65103.**
- Піяніна "Беларусь". Т. у Вілейцы 59380.
- Піяніна (вытворчасць Германія). Т. у Вілейцы 56791 (пасля 19.00).

МЭБЛЮ

- **МЭБЛЮ РБ**. Дастаўка. Ліц. № 260 РВК да 23.08.2007 г. Т. у Вілейцы 53829, (8-029) 6313007.
- **МЭБЛЯ РБ ПАД ЗАКАЗ**. Кухні, шафы-купэ па індывідуальным праекце. У тым ліку крэдыт 10,5% гадавых. Дастаўка. Зборка. Т. у Вілейцы 56382, (8-029) 6656382. Ліц. №245 Вілейскага РВК 6.08.2002-6.08.2007. Ліц. №05264 БДААБАН 14.10.2002-14.10.2007.
- Секцыі "Заслаўе", "Іпуць", "Палессе"; мяккі куток; шафы 2-, 3-дзверныя; ложак 1,5-, 2-спальны, усё у добрым стане, б/у. Т. У Вілейцы 57040.
- Шафа 3-створкавая з антрасолямі, б/у. Т. у Вілейцы 33215.
- Два 1,5-спальныя ложкі, выдатны стан, б/у. Т. (8029) 6417853.

ЖЫВЁЛУ

- Кабылу, 7 год. Т. у Мядзеле 38748.
- Кабылу, 8 год, 300 у.а. Ёсць вупраж, калёсы. Т. у Вілейцы 33271, 33796.
- Карову, узрост 5 год, цельная. Звяртацца в. Кузьмічы, Вілейскі раён. Т. у Вілейцы 58058.
- Карову, 5 год, чорна-белая, сена. Т. у Вілейцы 32927.
- Карову, в. Любань. Т. 45353.
- Каня. Т. у Маладзечне 69197 (пасля 15.00).
- **КАНЯ. Т. У МАЛАДЗЕЧНЕ 23249.**
- Шчаня сярэднеазіяцкай аўчаркі. Т. у Мядзеле 50661.
- Шчаняты рускай гончай з радаслоўнай, узрост 3 месяцы. Т. у Маладзечне 29234, (8-029) 6629234.

ІНШАЕ

- CD-магнітолу, новую. Т. (8-029) 7730204.
- "Sony p/s", 2 джойсцікі, 2 карткі памяці, 14CD, 1 год б/у. Т. (8-029) 6689444.
- Апарат для вытворчасці салодкай ваты, сертыфікат. Т. у Астраўцы 20250.
- Бухгалтарскія кнігі, бланачную прадукцыю, канцтавары. Ліц №712 Смаргонскі ГВК ад 21.05.2003 г. Т. у Смаргоні 33077.
- Газавую калонку "Нева-3208" (новую). Т. у Мядзеле 46478.
- Газавыя прыстаўкі да ацяпляльнага катла. Т. у Вілейцы 54915.
- Дзіцячую каляску-джып, б/у, у добрым стане, дажджавік, 45 у.а. Т. у Маладзечне 62818.
- Дзіцячую каляску-джып, новую, 85 у.а. Т. У Маладзечне 50888 (увечары), (8-029) 6206838.
- Дзіцячую каляску, б/у. Т. у Маладзечне 60718, (8-029) 7734350.
- Калонкі камп'ютэрныя + сабвуфер, 2 месяцы б/у. Т. у Маладзечне 66014.
- **КАМП'ЮТЭРЫ, КАМПЛЕКТУЮЧЫЯ, ГАРАНТЫЯ, ДАСТАЎКА. Т. У МАЛАДЗЕЧНЕ 68755, (8-029) 6480298.**
- Капусту, 200 руб/кг. Т. у Валожыне 58819, (8-029) 6958819.
- **КАЦЁЛ АЦЯПЛЯЛЬНЫ** КС-Т-Г-12,5 (газ, цвёрдае паліва). Т. (8-029) 6319537.
- Мабільны тэлефон. Т. у Вілейцы 33677.
- Мабільны тэлефон, аксесуары, кошт ніжэй рыначнага. Т. у Маладзечне 71519 (хатні), (8-029) 7729819 (кругласутачна).
- Машыну для шліфоўкі паркету, 1980 г., 380 В. Т. у Маладзечне 70390, 52144.
- Муку, збожжа ўсіх відаў. Цэны нізкія. Магчыма дастаўка. Тэлефанаваць у любы час. Т. у Вілейцы 55730, (8-029) 6570991, (8-029) 6970991. Ліц. №19, выд. Мядзельскім РВК, 28.07.2000 г. да 2005 г.
- **ПОМНІКІ** з мармуровай крошкі. Якасць, рэальныя цэны. г. Маладзечна, вул. Бухаўшчына, 58 (каля Палаца культуры). Т. у Маладзечне 70656.

- Сем'і пчол з мёдам. Т. у Маладзечне 98149, 32246.
- **СОТАВЫ** тэлефон ад 35 у.а. Т. (8-029) 7766920.
- Стральба паляўнічая ТОЗ-34, газавы пісталет. Т. у Маладзечне 66494.
- Швейная машына б/у, пісьмовы стол, 2 п/сп. ложкі. Т. у Вілейцы 58295.

КУПЛЮ

СЕЛЬГАСТЭХНІКУ

- Да трактара Т-16, Т-25 каленвал, выціскны падшыпнік, дыск счаплення і інш. Т. у Маладзечне 77092, (8-029) 6777092.

ІНШАЕ

- **АНТЫКВАРЫЯТ**, манеты да 1917 г., знакі. Т. (8-029) 7764214.
- Арганізацыя купіць абсталяванне для кафэ, бараў, рэстаранаў. Можна б/у. Т. у Маладзечне 61736, 62592.
- Лес кругляк, яліна d ад 6-40, можна ўсохлую. Маем патрэбу ў паслугах трактара і распілоўцы. Т. у Мінску 2614658, 2628289, (8-029) 6534101, (8-029) 6408231.
- **СВІНІНУ, ЯЛАВІЧЫНУ**. Т. (8-029) 6331694.
- **ФОТААПАРАТЫ**, аб'ектывы, гадзіннікі, грамафоны, **АБРАЗЫ, МЭБЛЮ**, фарфор і іншыя старадаўнія рэчы. Т. у Маладзечне 65542, (8-029) 6564854.
- Электрарухавікі. Т. (8-029) 6512645, (8-029) 6951744.

ПАТРАБУЮЦЦА

- Будаўнікі, брыгады на падрад. Высокія расцэнкі. Т. у Мінску 2555156, 2163134.
- Брыгада лесарубаў з тэхнікай. Т. у Маладзечне 34836, (8-029) 6577874.
- Вадзіцель з уласным аўтамабілем на пастаянную работу. Т. (8-029) 6285971, (8-029) 6271256.
- Рабочыя высокай кваліфікацыі: тынкоўшчыкі, муляры, плітачнікі для работы ў Расіі. Т. у Маладзечне 68509, (8-107-812) 1506752, (8-107-911) 2352492.
- Праца ў Маскве. Рабочыя ўсіх будаўнічых спецыяльнасцей, рознарабочыя. Даецца жыллё, харчаванне, рэгістрацыя, магчыма вахта. Т. (8-029) 6595970.
- ПБОЮЛ "Садзеянне" (пасв. №500200465) запрашае на работу ў Маскву будаўнікоў усіх спецыяльнасцей, рознарабочых. Работа ў дзяржструктурах. Працоўны дагавор. Жыллё бясплатна. Харчаванне, рэгістрацыя, аванс, вахта, дастаўка. Т. (8029) 6300142.

ШУКАЮ РАБОТУ

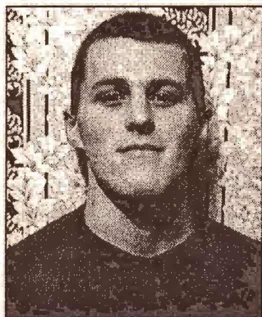
- З мікраўтобусам, 2 тоны + 2 пасажыры. Т. у Маладзечне 52325.
- Вадзіцель з м/а (7 чал. або 1 тона) шукае работу, можна разовую. Т. (8029) 6776256.

ІНШАЕ

- Бяру спадарожнікаў за а/м у Прыбалтыку. Т. у Вілейцы 32354.
- Дадатковы заробак у рэгіёнах. Т. у Мінску 2503081, (8-029) 7751101.
- Заключу шлюб з чалавекам, які жадае выехаць у **ЗША**. Т. у Маладзечне 51861.

■ ЭКСПРЭС-АПЫТАННЕ ВІЛЯЙЧАН І МАЛАДЗЕЧАНЦАЎ

Для чаго людзі жэняцца?

Вадзім Шарафановіч, студэнт.

Заключэнне шлюбу, па-моему, звычайная фармальнасць. Я да гэтага раўнадушны. Галоўнае, каб людзі, што рашыліся на гэта, разумелі адзін аднаго і паважалі.

Жанна Кудрэнка, выхавацелька.

Людзі жэняцца, каб стварыць сям'ю і нарадзіць сабе падобных. Інакш чалавецтва будзе паступова выміраць.

Віталь Іваноў, пенсіянер.

Каб жонка мыла, абед гатавала. А калі сур'ёзна, то аднаму цяжка, а разам жыць весялей.

Каця Русак, медработніца.

Не ведаю, ад замужжа больш мінусаў, чым плюсаў. Мая думка заснавана на мностве чужых прыкладаў. Але гады праз два, ужо маючы пярсцёнак на руцэ, магчыма, буду думаць інакш.

Падрыхтавалі Святлана ЦІШКО, Сяргей МАЦЮШОЎ.

■ НАДВОР'Е

Мінск	30.08	31.08	1.09	2.09
ападкі (на працягу сутак)				
тэмпература,°С днём	+19	+15	+16	+16
ноччу	+16	+14	+10	+9
атмасферны ціск, мм	726	728	734	739
хуткасць ветру, м/сек	4-7	2-5	1-3	4-7

Вільня	30.08	31.08	1.09	2.09
ападкі (на працягу сутак)				
тэмпература,°С днём	+19	+14	+15	+16
ноччу	+15	+12	+10	+9
атмасферны ціск, мм	731	736	742	745
хуткасць ветру, м/сек	4-7	4-7	1-3	2-5

Чытайце праз тыдзень:

● **Такая ў Ракава «планіда»...** Ракаў – адна з самых аддаленых ад Валожына вёсак на шашы Мінск-Гродна, ад якой ужо бліжэй да сталіцы, чым да раённага цэнтра. А між тым, было гэта мястэчка некалі горадам, ды і на нашай памяці да 1954 года лічылася гарадскім пасёлкам.

Гараскоп 1 – 7 верасня

Авен (21.03–20.04)

У першай палове месяца магчымы праблемы ва ўласным доме. Непаразуменні з начальствам і калегамі. Важныя справы, планы і праекты, якія вы наметцілі на гэты перыяд, трымайце ў полі зроку да самага апошняга моманту. Магчыма, што ў самы апошні момант адбудуцца падзеі, якія запатрабуюць намаганняў для іх завяршэння ў патрэбным для вас накірунку.

Цялец (21.04–21.05)

Перыяд будзе гарманічным і перспектыўным. Час добрых знаёмстваў і кантактаў у рабоце і бізнесе. Не выключаны вялікія поспехі ў вучобе. Вызначальны накірунак будзе мець інфармацыя і ўменне ёю карыстацца. Не дазваляйце выкарыстаць ваша імя і рэпутацыю іншым людзям для дасягнення сваіх мэтаў.

Блізняты (22.05–21.06)

Гарманічны час, перыяд смелых ініцыятыў і ўвасаблення ў жыццё стратэгічна важных планаў і праектаў. Вы зможаце зрабіць шмат, калі будзеце рэальна глядзець на сітуацыю, якая складваецца вакол вас. Поспех будзе залежаць ад таго, наколькі паслядоўна і планамерна вы будзеце ажыццяўляць свае ідэі ў жыццё.

Рак (22.06–23.07)

У цэлым гэты перыяд будзе для вас напружаным. Магчымы сур'ёзныя перашкоды ў рабоце і ва ўласным жыцці. Практычна немагчыма будзе дабіцца пахвалы вашай дзейнасці з боку начальства. Але нягледзячы на гэта, поспех магчымы, калі вы будзеце мэтанакіраванымі і паслядоўнымі.

Леў (24.07–23.08)

Час вырашэння матэрыяльных праблем і напружаных сітуацый у рабоце і бізнесе. Але ва ўласным жыцці можа прысутнічаць ядомая нявызначанасць. Прычынай ўзнікнення праблем будзе непаслядоўнасць і грэбаванне правіламі паводзін і этыкету. Вам неабходна прадумваць кожны крок, каб не дапусціць памылкі ці праліку ў рабоце і жыцці.

Дзева (24.08–23.09)

У гэтым перыядзе, а, можа, і ў наступныя, вам трэба выбраць адзін ці два важныя для вас накірункі дзейнасці і паспрабаваць цалкам рэалізаваць у іх сябе. Магчыма, пачатак верасня будзе для вас перыядам супрацьстаяння з ворагамі і нядобразычліўцамі. Аднясіцеся да гэтага спакойна. Галоўнае для вас – якасна выконваць свае абавязкі ў розных сферах жыцця.

Шалі (24.09–23.10)

У цэнтры ўвагі павінна быць здароўе. Вельмі напружаны перыяд у вучобе. Любыя дасягненні будуць даваццa вялікімі намаганнямі, інтэлектуальнымі і фізічнымі затратамі. Ва ўласным жыцці вам неабходна дакладна ўсвядоміць свае перавагі і недахопы і не патрабаваць ад партнёра больш, чым ён у стане выканаць.

Скарпіён (24.10–22.11)

Гэты перыяд будзе вельмі напружаным. Магчымы напружаныя ўзаемаадносіны з супрацьлеглым полам. Выкарыстайце гэты час для таго, каб вызначыць ступень надзейнасці людзей, якія знаходзяцца вакол вас. Поспех на рабоце будзе залежаць ад якасна выкананых вамі абавязкаў.

Стралец (23.11–21.12)

Думкі і ідэі, якія прыйшлі вам у галаву, неабходна рэалізаваць толькі пасля працяглага абдумвання. Залогам поспеху можа служыць паслядоўнасць у дзеяннях. Якія б перспектыўныя прапановы не паступалі б да вас, без дасканалага аналізу іх прымаць не варта. Вельмі спрыяльны перыяд для буйных фінансавых укладанняў, вялікіх пакупак і затрат.

Казярог (22.12–20.01)

Гарманічны перыяд. Узаемаадносіны з супрацьлеглым полам будуць на высокім узроўні, калі вы не будзеце прад'яўляць завышаныя патрабаванні ў адносінах да партнёра. Каб мець поспех, вам неабходна арыентавацца на сітуацыю, якая можа скласціся ў будучым. Спрыяльны перыяд для вучобы і работы з інфармацыяй.

Вадалей (21.01–19.02)

Час змены прыярытэтаў і мэтаў развіцця. Правільна пастаўленыя задачы не запатрабуюць прыкладання вялікіх намаганняў для рэалізацыі. Перыяд будзе азнаменаваны нявызначанасцю ў асабістых адносінах з супрацьлеглым полам. Магчымы фінансавыя праблемы, буйныя затраты. Сачыце за здароўем і фізічным станам.

Рыбы (20.02–20.03)

Вельмі актыўны час. Поспех будзе залежаць ад вашай уласнай ініцыятывы і ўмення хутка пераключацца з аднаго роду дзейнасці на другі. У складаных жыццёвых сітуацыях можна разлічваць на дапамогу сяброў і знаёмых. Спрыяльны перыяд для пачатку буйных праектаў. Вам нейкі час трэба працаваць у калектыве, у групе, але ніяк не ў адзіночку.

■ ШТО ПРА НАС ПІСАЛІ 95 ГОД ТАМУ

Змагаюцца з гарэлкай

М. Лебедзево Вилен. г. Вилейск. п. У нас у мястэчках ёсць апроч манапольки гандэль гарэлкай па дамох. Як было ў "Нашай Ниве" написана, шмат где мужыки зробили прыговор, каб нихто з дому манапольки не прадаваў ни па вёсках, ни ў мястэчках.

Вось и нашы лебедзеўския мужыки падумали ваевац з пьянствам, каторые развялося ў Лебедзеве. И паслали прашэнне губэрнатару. Атказ прышоў (як ужо писала "Н. Н."), што кали хочуць закрыць манапольку, то трэба прасиць, каб закрыли не адну якую манапольку, а каб забаранили саўсим гандляваць гарэлкай. Тагды зробили мужыки прыговор, каб закрыць ужо ўсё. На гэта ешчэ ад губэрнатара атказу не прыйшло.

Цыпрук.

Закрываюцца гарбарні

М. Смаргонь, Ошмянск. пав. Вил. губ. Ад недастатку купцоў на тавары, закрываюцца тутэйшые гарбарни (што выробляюць скуры). Дагэтуль закрылася 18. Кольки сотнёў рабочых сидзяць без хлэба. Тутэйшы саюз гарбарских работникоў, да якога належыць каля 3 тысяч чал., шмат памагае сваим безработным таварышом. Праз гэта саюз рабочые згаварваюцца аб сваих патрэбах з гаспадарами гарбарэнь.

Першая Беларуская Газэта з Рысунками "Наша Нива". №18 ад 28 серпня 1908 г.

рэгіянальная газета

Галоўны рэдактар Аляксандр МАНЦЭВІЧ.

Заснавальнікі: Аляксандр МАНЦЭВІЧ, Ніна МАНЦЭВІЧ.
Пасведчанне № 227 ад 19.08.2003 г. Выдавец ТАА «Рэдакцыя газеты «Рэгіянальная газета».

Інфармацыйна-рэкламнае штотыднёвае выданне для рэгіёну і рэспублікі. Выходзіць па пятніцах. Аб'ём 5 друкарскіх аркушаў фармату А2. Тыраж 10020 экз. Індэкс 63212 (індывідуальная падпіска), 63369 (ведамасная падпіска). Падпіска праводзіцца пастаянна ў паштовых аддзяленнях рэспублікі. У розніцу – цана свабодная. № 35 (436) 29.8.2003. РУП «Друкарня «Перамога», Міністэрства інфармацыі РБ. 222310, Маладзечна, вул. Таўлая, 11. Зак. № 2704. Падпісана ў друк у 13.00 28.8.2003

Наш адрас: **222310, Маладзечна, Вялікі Гасцінец, 68а.** Тэлефоны/факс: (01773) **6-96-67**, **5-38-41** (рэклама), **5-07-99**
E-mail: regionnews@promedia.by, http://regionnews.promedia.by

Прыём дробных аб'яў

Маладзечна Вялікі Гасцінец, 68а. Тэл. **69667**, **53841**.
Вілейка вул. Вадап'янава, 23, капіравальны цэнтр «Парус». Тэл. **55284**.
Вілейка вул. 17 Верасня, 30, пошта. Тэл. **55233**, **55539**.
Смаргонь вул. Танкістаў, 8, рэдакцыя «Новой газеты Сморгони». Тэл. **33077**.
Смаргонь вул. Танкістаў, 1, аддзяленне сувязі №2 Смаргоні. Тэл. **22211**.
Чысць вул. Зялёная, 4, магазін «Канцкласік». Тэл. **99172**.

Тэлефонныя коды гарадоў рэгіёна: **Астравец** – 01591, **Ашмяны** – 01593, **Валожын** – 01772, **Вілейка** – 01771, **Маладзечна** – 01773, **Мінск** – 017, **Мядзел** – 01797, **Смаргонь** – 01592

Разліковы рахунак №3012164030006 у філіяле ААТ Белзнешэканамбанк» у Маладзечне, код 211, атрымальнік ТАА Рэдакцыя газеты «Рэгіянальная газета», УНН 600288444